TÜRK İŞ

TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU YAYIN ORGANI

ISSN 1300-6843

Haziran / Temmuz 2000 • Sayı: 339

TÜRK-İŞ

TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI
KONFEDERASYONU
Aylık Yayın Organı

TÜRK-İŞ YÖNETİM KURULU

Bayram MERAL
Genel Başkan

Hüseyin KARAKOÇ
Genel Sekreter

Mustafa KUMLU
Genel Mali Sekreter

Salih KILIÇ
Genel Eğitim Sekreteri

Çetin ALTUN
Genel Teşkilatlandırma Sekreteri

SAHİBİ:
TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI
KONFEDERASYONU
TÜRK-İŞ Adına
Genel Başkan
Bayram MERAL

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ:
Enis BAĞDADİOĞLU

YAYINI HAZIRLAYAN:
Sevkuthan KARAKAŞ

FOTOĞRAFLAR:
Necdet UZMAN

DİZGİ - MİZAMPAJ:
Münir GÜRAN

YÖNETİM YERİ
TÜRK-İŞ Genel Merkezi
Bayındır Sk. No. 10
Yenişehir / ANKARA
Tel: 433 31 25 (4 Hat) (Santral)
Fax: 433 68 09 - 433 85 80

Dergimizde yayınlanan yazılar
yazarların düşüncesine aittir.

ABONE
Yurtiçi 6 aylık 40.000.- TL.
Yıllık 80.000.- TL.
Yurtdışı 6 aylık 60.000.- TL.
Yıllık 120.000.- TL.

DERGİMİZ BASIN AHLAK
YASALARINA UYAR

Baskı :
Yorum Matbaacılık
Tel : 229 61 20 - 395 21 12

BASKI TARİHİ : 01.08.2000

BASIN KONSEYİ'NDEN HÜRRİYET'E "UYARI" CEZASI

✔ **Basın Konseyi, TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral hakkında asılsız yayında bulunan Hürriyet Gazetesi ile haberi yazan muhabire OY BİRLİĞİ ile "uyarı cezası" verdi.**

✔ **Basın Konseyi, Hürriyet Gazetesi ve Hürriyet muhabiri'ni, basın meslek ilkeleri'nin "kişileri ve kuruluşları eleştiri sınırlarının ötesinde küçük düşüren, aşağılayan veya iftira niteliği taşıyan ifadelere yer verilemez" içerikli dördüncü maddesine aykırı yayın yapmaktan dolayı cezalandırdı.**

Haberi Sayfa 18-19'da

GENEL

BAYRAM MERAL
TÜRK-İŞ Genel Başkanı

ÇİFTÇİNİN EN BÜYÜK DOSTU TÜRK-İŞ'TİR

TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu'nun, 21 Haziran 2000 günü yaptığı toplantı sonrasında yayınladığı bildirinin ilk paragrafı şöyledir:

"TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu, ülkemizin, halkımızın ve işçi sınıfımızın sorunlarının, uygulanan IMF ve Dünya Bankası programlarıyla her geçen gün daha da arttığını tespit ederek; ulusal çıkarlarımız doğrultusunda tarım ve hayvancılığımızı korumak için eyleme geçen köylülerimizi desteklemektedir."

TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu'nun bu kararı, ülkemizin içinde bulunduğu şartlarda, son derece önemli bir işbirliğine işaret etmektedir.

Konfederasyonumuz bir süredir Sivil İnisiyatif içinde Türkiye Ziraat Odaları Birliği (TZOB) ile ülkemizin ve halkımızın çıkarlarının korunması ve geliştirilmesi için birlikte çaba göstermekteydi. Türkiye'de 4 milyonu aşkın çiftçi ailesini temsil eden TZOB özellikle son dönemde çiftçilerimizin giderek artan sorunlarına karşı büyük bir mücadele başlatmıştır. 29 Haziran 2000 günü TZOB tarafından Tekirdağ'da gerçekleştirilen büyük miting, son derece coşkulu geçmiştir. TÜRK-İŞ, Türk köylüsünün bu mitingle ve benzeri mücadele biçimleriyle gücünü hem daha da geliştirdiği, hem de ilgililere gösterdiği düşüncesindedir.

Türk çiftçisinin sorunları, 9 Aralık 1999 tarihinde IMF'ye verilen Niyet Mektubu temelinde IMF ile 22 Aralık 1999 tarihinde gerçekleştirilen düzenleme ile daha da artmaktadır. Son yıllarda gündeme getirilen bazı uygulamalar ve kabul edilen mevzuat, çiftçimize ve tarım işçilerine büyük zarar vermiştir ve vermektedir. Avrupa Birliği'nin tarife-dışı engeller yaratmasına alet olanlar, Hal Yasası aracılığıyla küçük üreticiliğe büyük darbe indirenler, yaptıkları özelleştirmelerle Türk tarımını çökertenler, ülkemize ve halkımıza kesinlikle hizmet etmemiştir. Çiftçinin sorunu yalnızca tütün, fındık, buğday taban fiyatları veya gübreye verilen destek değildir. Çiftçimizin temel amacı, köylünün, asgari ücrete benzer bir garantili gelir sisteminden yararlanarak insanca yaşama ve çalışma şartlarına kavuşmasıdır; şehre göç etmek zorunda kalmamasıdır.

TÜRK-İŞ, Türk çiftçisinin ve onun meşru temsilcisi olan Türkiye Ziraat Odaları Birliği'nin, ülkemizin ve Türk tarımının çıkarlarının korunması için gerçekleştirdiği mücadeleyi tüm gücüyle desteklemektedir ve önümüzdeki günlerde de desteklemeye devam edecektir.

Türk çiftçisinin sorunlarının artması, Türk işçisinin sorunlarının artması demektir. Türk işçisinin sorunlarının artması, Türk çiftçisinin sorunlarının artması demektir.

Ulusötesi şirketlere, IMF'ye, Dünya Bankası'na, Dünya Ticaret Örgütü'ne karşı ülkemizin ve işçisiyle köylüsüyle tüm çalışanların, emeklilerin ve işsizlerin çıkarlarının korunması mücadelesinde, TÜRK-İŞ üzerine düşenleri yapmaktadır ve yapacaktır. Türk çiftçisinin de aynı kararlılıkta olduğuna inanıyoruz.

SSK'NIN YETKİSİZ GENEL KURULU TOPLANDI

- **SSK Genel Kurulu 29-30 Haziran tarihlerinde Ankara'da yapıldı. Yapılan seçimlerde SSK Yönetim Kurulu üyeliklerine işçi temsilcisi olarak Deri-İş Genel Başkanı Yener Kaya, İşveren Temsilcisi olarak Sancar Bayazıt, İşçi Emeklileri Temsilcisi olarak da İnci Koyuncu getirildi.**

- **Genel Kurul, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Yaşar Okuyan'ın açış konuşmasıyla başladı. Toplantıda, TÜRK-İŞ adına Genel Sekreter Hüseyin Karakoç, TİSK adına Genel Başkan Refik Baydur, HAK-İŞ adına Genel Başkan Salim Uslu, DİSK adına Genel Başkan Vahdettin Karabay, İşçi Emeklileri Derneği adına Genel Başkan Ethem Ezgü konuşurken, Sağlık Bakanı Osman Durmuş da konuşmacılar arasında yeraldı.**

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı

Yaşar OKUYAN:

"SSK kaderiyle başbaşa bırakılmıştır. Sonuçta vatandaş kaderiyle başbaşa bırakılmıştır. Vatandaşın sahibi yoktur. Devleti yönetenlerin insanlarına zulmetme hakkı yoktur. Bir ameliyat için iki yıl sonrasına randevu verilmesi 2000 yılının Türkiye'sinin bir ayıbı olarak geride bırakılması gereken bir durumdur. Kurumu bu hale kim getirdiyse farketmez. Siyasiler de yapmış olabilir bürokratlar da. Benim partim de yapmış olabilir. Ama yapan büyük günah işlemiştir. 2000 yılına girmişsiniz, AB'den içeri adım atmışsınız Türkiye'nin haline bakın."

TÜRK-İŞ Genel Sekreteri

Hüseyin KARAKOÇ:

"Siyasiler geliyor ve SSK Hastanelerini kötülüyorlar. Yani yönetme erkini elinde bulunduranlar kötülüyorlar. Bazen bu eleştiriler bizim de hoşumuza gidiyor ama siyasetçilerin şikayete hakları yoktur. Çünkü biz onları sorunları çözsünler diye Meclis'e gönderdik. Ama sorunların ağırlığı altında sürekli şikayette bulunanların bulundukları koltukları terketmelerinin gereği de açıktır. Siyasilere sesleniyoruz: Lütfen gölge etmeyiniz. Yıllar yılı sıfır faizlerle kullandığınız paralarımızın hakkını ve SSK'yı bize teslim ediniz. Göreceksiniz biz bu Kurumu çağdaş bir Kurum haline getireceğiz"

SSK'YI BİZE VERİN

TÜRK-İŞ Genel Sekreteri Hüseyin Karakoç, SSK Genel Kurulu'nda yaptığı konuşmada Genel Kurul'un "yetkisiz bir Genel Kurul" olduğunun altını çizdi. İşçi parasıyla, birikimleriyle oluşturan SSK'nın maalesef işçiye hizmet etmekten yoksun bırakıldığını, siyasilere oy sağlama aracı olarak kullanıldığını ifade eden Karakoç, SSK'nın bugün yaşadığı sorunların, "sosyal devleti çökertmeye yönelik uluslararası bir oyunun, siyasilerin kısa vadeli sığ ve anlamsız politikalarının, kuruma yapılan aşırı siyasal müdahalenin, işçi ve işveren kesiminin bazı eksikliklerinin" ürünü olduğunu belirtti.

Karakoç, konuşmasını şöyle sürdürdü:

"Konuya önce bizim eksikliklerimizden sözederek gireceğim.

Biz SSK'ya yeterince sahip çıkmadık.

SSK'nın sorunları için kalıcı ve köklü çözümler üretmedik.

Biz sorunları daha çok, bir hastanenin yönetiminin değişmesi, bir hekimin veya bir hemşirenin atanması, bir hastanın hastaneye yatırılması veya eczane sorununun çözülmesi olarak düşündük.

SSK Yönetim Kurullarında görev alan arkadaşlarımızın bakışı da genellikle bunlarla sınırlı kaldı.

Biz TÜRK-İŞ olarak, SSK konusunda artık daha kalıcı politikalar üreteceğiz. SSK'nın siyasilerin arka bahçesi olmaması için çaba her türlü mücadeleyi vereceğiz ve bunda da kararlıyız. Yani önce kendimizi ve politikamızı değiştireceğiz.

Bu konuda işverenlerimizle de bir çok ortak noktamız olduğuna da inanıyoruz.

Çünkü onlar da, ödedikleri primler karşılığında, çalıştırdıkları işçilerin çağdaş sosyal güvenlik haklarından yararlanmalarını istiyorlar.

Çünkü işverenlerimiz de gayet iyi biliyorlar ki, sosyal politikaların odağında insan vardır ve emek en yüce değerdir. Bu yüce değerin korunması ve kollanması gerekmektedir.

SSK Yönetim Kurulundaki işçi ve işveren temsilcilerinin gerek kendi aralarında, gerek temsil ettikleri gruplarla daha yakın bir işbirliği içinde olmaları ve oluşturulacak büroların teknik desteğiyle güçlendirilmeleri, sorunların bir bölümünün çözümüne katkıda bulunacaktır.

SSK'nın sorunlarının çözümü için bazı önemli adımların atılması gerekmektedir. Bugün Türkiye'de sigortasız çalışan işçi sayısı Devletin resmi rakamlarına göre 4.5 milyonu aşmıştır.

Kaçak işçilerin asgari ücretten sigortalanmalarının sağlanması dahi, Kuruma trilyonlarca liralık finansman olanağı sağlayacaktır.

506 sayılı Yasanın 4447 sayılı Yasayla değiştirilen 8 ve 9. maddeleri bu alanda Kuruma yeni olanaklar tanımaktadır. Biz TÜRK-İŞ olarak 4447 sayılı Yasanın gerek İşsizlik Sigortası ve gerekse kaçak işçilikle mücadele konusunda yapılan düzenlemelerini, ciddi bazı eksikliklerine karşın olumlu bir adım olarak görüyoruz.

Bakanlığın, SSK'nın, Sendikaların ve haksız rekabete ortam hazırladığı için işverenlerin birinci hedefi kaçak işçilikle mücadele olmalıdır. Biz TÜRK-İŞ olarak bu konuda her kesime destek vermeye hazır olduğumuzu beyan etmek isterim.

Bizim TÜRK-İŞ olarak ikinci hedefimiz de, SSK'nın özerk ve demokratik bir yapıya kavuşturulmasıdır.

Çünkü biz çok iyi biliyoruz ki, SSK'yı ufak hesaplara dayalı siyasal müdahalelerden arındırmanın tek you özerkliktir, demokratik yapı ve işleyiştir.

Üçüncü temel hedefimiz ise, Devletin SSK'nın finansmanına prim ödeyerek katkıda bulunmasını sağlamaktır. TÜRK-İŞ olarak bu konuda kararlıyız. Tıpkı İşsizlik Sigortasında olduğu gibi, Devlet SSK için de benzer katkıda bulunmalıdır.

Bu üç temel hedef dışında,

- SSK'nın personel açığının giderilmesi
- Bina ve teknolojik donanımların sağlanması
- SSK'nın sağlık personelinin tamgün çalışması
- SSK ilaç fabrikasının Kurumun ihtiyaçlarını karşılayacak konuma getirilmesi
- Sigorta primlerinin toplanmasında İdarenin daha da etkin kılınması gibi hedefleri de destekleyecek ve takip edeceğiz.

Bu önlemler alındığında, SSK gerçek anlamda sosyal işlevini yerine getirecektir. Çünkü SSK, bugün sosyal devletin en büyük sosyal kurumu ve ana dayağınıdır.

4447 sayılı Yasa ile yapılan düzenlemeler, genelde havada kalmıştır. Yasadaki mevcut bir iki olumlu düzenleme ise sorunları çözmeye yetmemektedir.

17 Ağustos depremi sonrasında biz halkımızın yaralarını sarmaya çalışırken, 23-25 Ağustos günleri, bu tasarının Meclis'te görüşülerek yasalaştırılmasını unutmuş değiliz.

Bunun hesabı bir gün bir biçimde sorulacaktır.

Biz TÜRK-İŞ olarak, mezarda emekliliği getirenleri unutmadık ve unutmayacağız da.

Diğer taraftan, az önce de ifade ettiğim gibi, 4447 sayılı Yasayla getirilen İşsizlik Sigortası uygulaması olumlu bir adımdır.

Ancak bu Yasa, işsize ekonomik güvence sağlamaktan çok Devlete fon yaratmaya yönelik olarak çıkarılmıştır.

Bizim ödeyeceğimiz İşsizlik Sigortası primleri de görünen odur ki, tıpkı SSK ve Bağ-Kur primleri gibi kullanılacak ve çar-çur edilecektir.

Bakınız bugüne kadar henüz bu fonun yönetimi atanmamıştır. Bu fonda biriken kaynakların nasıl kullanılacağı belli olmamıştır. Biz TÜRK-İŞ olarak bunları yakından izliyoruz. Sanmasınlar ki TÜRK-İŞ gözü kapalı siyasilere onay vermektedir.

Pek çok işçi arkadaşımız işsizlik sigortasının kapsamı dışında bırakılmıştır. Bu açıdan Yasa ciddi eksiklikler içermektedir.

İşsizlik ödeneğine hak kazanma koşulları, hak düşürücü nedenler, işsizlik ödeneğinin miktarı ve ödeme süresi gibi konular tümüyle, işsiz sigortalının aleyhine oluşturulmuştur.

Bir çok ülkede işgücü piyasasına yeni katılan gençlerin veya askerden dönenlerin belirli bir süre içinde iş bulamaması durumunda işsizlik ödeneği alması mümkündür. Türkiye'de böyle bir uygulama yoktur.

Ayrıca, Avrupa Birliği ülkelerinde işsizlik ödeneğinin sona ermesinin ardından daha düşük miktarda bir devlet yardımı devreye girmektedir.

Türkiye'de böyle bir yardımın olmaması önemli bir eksikliktir.

Değerli Arkadaşlarım,

Biraz da gündemdeki yeni tehlikelere değinmek istiyorum.

Bakanlık, 4792 sayılı Sosyal Sigortalar Kurumu Yasasını değiştirmek istemektedir.

Bu konudaki görüşmelerimiz açıktır. TÜRK-İŞ bu taslak konusundaki görüşlerini yetkililere sunmuştur.

Taslaktaki birçok düzenleme bizim düşündüğümüz ve önerdiğimizle çelişmektedir. Biz özerk ve demokratik bir SSK isterken, Bakanlık tam bunun aksine SSK'yı daha bağımlı hale getirmektedir.

SSK'nın sağlık hizmetlerine özelleştirmeci ve ticarileştirmeci mantıkla yaklaşılmaktadır.

SSK hastanelerini, işletme haline getirme çabalarının ardında, özelleştirme düşüncesi yatmaktadır. Vali ve Belediye Başkanlarına teslim edilen bir SSK Hastanesinden işçiler yararlanabilir mi? Elbetteki hayır. Hazırlanan tasarı bu şekliyle yasalaşırsa, SSK Hastaneleri merkezdeki politikacılarımız yetmiyormuş gibi, artık taşradaki yerel politikacılara da hizmet edecek demektir.

1986 yılından beri SSK sağlık tesislerini özel sektöre devretmeye çalışanlar, karşılaştıkları kitlesel tepki karşısında, bugün daha ince taktikler izlemektedir. Ama TÜRK-İŞ bu taktiklere izin vermeyecektir.

Biz TÜRK-İŞ olarak şu gerçeği çok iyi biliyoruz. Siyasiler geliyor ve SSK hastanelerini kötülüyorlar. Yani yönetme erkini ellerinde bulunduranlar kötülüyorlar. Bazen bu eleştiriler bizim de hoşumuza gidiyor. Ama siyasilerin şikayete hakları yoktur. Çünkü biz onları sorunları çözsünler diye Meclis'e gönderdik.

Ama sorunların ağırlığı altında bunalıp, sürekli şikayette bulunanların, bulundukları koltukları terk etmeleri gerektiği de açıktır. Biz açıkça şunu söylüyoruz. TÜRK-İŞ olarak hazırladığımız tasarıyı yasalaştırın, görün bakalım sorunlar nasıl çözülüyor.

Çünkü sorunları yaşayanlar bizleriz. Kuyruklarda yaşayan bizleriz. Dolayısıyla sorunlarımıza sağlıklı çözümler üretecek olan da bizleriz.

Biz siyasilere şunu söylüyoruz. Lütfen gölge etmeyiniz. Yıllar yılı sıfır faizlerle kullandığınız paralarımızın hakkını ve SSK'yı bize teslim ediniz. Göreceksiniz biz bu Kurumu, çağdaş bir Kurum haline getireceğiz.

TÜRK-İŞ, sosyal sigortacılığı yüz yıl geriye götürerek, bireysel emeklilik sistemlerini yerleştirme girişimlerine de karşıdır.

Şili'de diktatör Pinochet zamanında 1981 ve 1982 yıllarında kabul edilen kanunlarla askerler ve polisler dışındaki tüm ücretliler özel emeklilik sandıklarına bağlanmıştır.

Şili sistemi, sosyal güvenlik anlayışının yüz yıl geriye götürülmesi demektir.

Tarihi gelişimi tersine çevirmeye çalışan bu girişimi kabul etmiyoruz.

Talebimiz, SSK'nın eksikliklerinin giderilerek, sosyal devlet anlayışı çerçevesinde faaliyet göstermesidir.

Bugün SSK'yı tamamlayacağı iddiasıyla gündeme getirilen özel emeklilik fonları, yarın 1980'lerin banker furyası ve çöküntüsü benzeri gelişmelere yol açacaktır. Bunu hep beraber göreceğiz.

Biz işçiye insanca yaşayabileceği bir ücret veremezken, şimdi işçi için tamamlayıcı sigorta getiriyoruz. Söyler misiniz bu işçi günlük geçimini zar-zor sağlarken hangi tamamlayıcı sigortaya, nasıl baş vuracaktır?

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından hazırlanan Sosyal Güvenlik Kurumu Kanunu taslağı da, gerektiği gibi incelenmeden gündeme getirilmiş bir girişimdir. Bu Tasarı, SSK'yı bağımlı hale getirmenin bir uzantısıdır. TÜRK-İŞ olarak biz bunun farkındayız.

Sosyal güvenlik kuruluşlarının sorunlarına çözüm bulunmadan bunları tek çatı altında birleştirme çabası sorunları daha da artıracaktır. Kaldı ki, sayın Bakan aynı partiden kendi Bakan arkadaşını dahi ikna edememiştir. Emekli Sandığı ile ilgili girişimler sonuçsuz kalmıştır. Ama gerek SSK ve gerekse Bağ-Kur hazırlanan tasarılarla özerklikleri tümüyle ellerinden alınan, her türlü politik müdahalelere açık bir yapıya kavuşturulmaktadır.

Burada belirtilmesi gereken diğer bir nokta da, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın bu tasarıları, işçi ve işveren örgütlerinin temsilcileriyle görüşmeden hazırlamasıdır.

Herhalde 4447 sayılı Yasada olduğu gibi, bir oldubittiye getirilmek istenmektedir.

Böyle bir anlayışın, güvenin sarsılmasına ve ilişkilerin gerginleşmesine yol açtığı unutulmamalıdır.

Hükümetin çizgisi, sağlık hizmetlerinin özelleştirilmesidir.

IMF ve Dünya Bankası'nın dayatmalarıyla gündeme gelen bu tür uygulamalar, Türkiye'de sağlık hizmetlerinde büyük çöküntülere ve israfa yol açacaktır ve açmaktadır.

SSK'nın sağlık hizmetlerini geliştirmek mümkündür.

SSK'nın sigorta sistemini düzeltmek mümkündür.

Bunun yolu, daha önce belirttiğim düzenlemelerden geçmektedir.

Bu genel kurulda SSK'yı yıkmak değil, kurtarma konusuna ağırlık verileceğine inanıyorum.

Bu inançla, TÜRK-İŞ adına hepinize saygılarımı sunuyor, Genel Kurulumuzun ülkemize ve halkımıza hayırlı olmasını diliyorum."

SSK'nın 45'inci Genel Kurulu'nda ilk konuşmayı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Yaşar Okuyan yaptı. Konuşması boyunca devletin hantal yapısından yakınan ve SSK'daki sorunları geçmiş dönemleri suçlayarak ortaya koyan Okuyan, çıkarılan Sosyal Güvenlik Reform Yasasıyla 18 bin 800 kadronun alınmasının imkanlı hale getirildiğini, ama yasanın çıkmasından bu yana bir yıl geçmesine karşın bir hemşirenin bile tayininin yapılamadığını belirtti. Okuyan, "Devletimizin hantal yapısı, mevzuat labirentleri içerisindeki adeta insana eziyet vermek üzere kurulmuş yöntemi ve durumu, bize bir tek hemşirenin tayinini yaptırtmadı. Acizlikse acizlik, beceriksizlikle beceriksizlik.. Bunu burada huzurunuzda teyid ve tescil ediyorum" dedi. SSK'lıların Ankara, İzmir gibi büyük şehirlerde gece yarılarından itibaren kuyruklara girip 14-15 saat süreyle alacağı iki dakikalık ayakta tedavi için çile çekmesinin mazereti olamayacağını belirten Okuyan, şöyle konuştu:

"Esasen sadece SSK değil, devletin tüm kurumlan kaderiyle başbaşa bırakılmıştır. Sonuçta vatandaş kaderiyle başbaşa bırakılmıştır, vatandaşın sahibi yoktur. Öyle çarpıklıklarla karşılaşıyoruz ki bir ameliyat için iki yıl sonrasına

randevu veriliyor. Bu durumu 2000 yılı Türkiye'sinin bir ayıbı olarak geride bırakmak zorundayız. Kurumu bu hale kim getirdiyse farketmez. Siyasiler de yapmış olabilir, bürokratlar da. Benim partim de yapmış olabilir. Ama yapan büyük günah işlemiştir. Bugün SSK hastanelerinde yaşananlara zulum derler. Devleti yönetenlerin insanlarına zulmetme hakkı yoktur. 2000 yılına girmişsiniz, Avrupa Birliği'nden içeri adım atmışsınız, Türkiye'deki insan manzaralarına bakın".

Yaşar Okuyan, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı olduğu günden bu yana yaptıklarını anlattığı konuşmasında, düzenlemelerle SSK'nın geçmiş yıllara oranla mali yapısında iyileşme kaydedildiğini söyledi. Okuyan, 1999'un ilk ayında 493.3 milyon dolar olan prim tahakkukunun 2000'in aynı döneminde 791.3 dolara çıktığını belirtti. Kurumun 1999'un aynı döneminde Hazine'den 1 milyar 469 milyon dolar yardım alırken, bu yıl söz konusu yardımın 830 milyon dolar olarak gerçekleşeceğinin tahmin edildiğini söyleyen Okuyan, SSK'nın Hazine'den aldığı yardımların yarı yarıya azaldığını ifade etti. Okuyan, haziran ayında Kurum'un Hazine'den tek kuruş yardım almadığını bildirdi. SSK prim alacaklarının 1 katrilyon 58 trilyon liraya ulaştığını belirten Okuyan, bunun 799 trilyon lirasının özel sektöre ait olduğunu ve prim tahsilatını hızlandıracaklarını söyledi. Okuyan, kayıtdışı işçi çalıştırmaya yönelik denetimlerin geçen yıla oranla yüzde 73 artırıldığını ve denetmen sayısının 10 bine yükseltildiğini ifade ederek, kaçak işyeri oranında yüzde 9.55'lik bir azalma görüldüğünü kaydetti.

SSK'nın yeniden yapılandırılacağını, sağlık ve sigorta hizmetlerinin birbirinden ayrılacağını söyleyen Okuyan'a ilk yanıt Sağlık Bakanı Osman Durmuş'tan geldi. Durmuş, SSK sağlık hizmetlerinin Sağlık

Bakanlığı'na bağlı olması gerektiğini ifade ederek, SSK yasasında değişiklik yaparak sağlık hizmetleri ile sigorta hizmetlerini birbirinden ayırma konusunda yararlı bir sonuç elde edilemeyeceğini ifade etti.

TİSK Genel Başkanı Refik BAYDUR yaptığı konuşmada, SSK Yasa Tasarısı'nın reform niteliği taşımadığını belirterek rasyonel ve reformist çözümlere gidilmediği sürece sorunların süreceğini söyledi. Baydur, SSK'da yoğunlaşmış bir partili - memur sıkışması yaşandığına dikkat çekerek hastane ve yönetim personelinin klasik memur anlayışından kurtarılması ve personele hizmet primi uygulamasına geçilmesini önerdi.

Baydur Kurum'u işverenler ve çalışanların finanse ettiğini, yönetime ilişkin kararların bu kuruluşlara sorulmadan alınmaması gerektiğini ifade etti. Baydur, SSK'nın çalışanlarıyla Türkiye'nin en mümtaz kurumu olduğunu söyleyerek, SSK'ya ödenen işçi ve işveren primlerinin fazlalığından dert yandı.

HAK-İŞ Genel Başkanı Salim USLU sosyal güvenliğin reforma olan ihtiyacını dile getirdi. SSK'ya yönelik eleştirilerin bir bölümünün "özel kampanya", bir bölümünün ise Kurum'un içinde bulunduğu durumdan kaygı duyulduğunu ifade eden içtenlikli eleştiriler olduğunu ifade eden Uslu, SSK'nın yeniden düzenlenmesine ilişkin tasarıyı eleştirdi.

DİSK Genel Başkanı Vahdettin KARABAY sosyal güvenliğin sorunlarına çare bulunmasının bir mecburiyet olduğuna dikkat çekerek, 32 milyon kişiye hizmet veren SSK'ya devletin katkı vermesi gerektiğini anlattı. Karabay, "Devlet bunu yapmıyorsa sosyal devlet değildir" diye konuştu.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Yaşar Okuyan ile SSK delegasyonu, Genel Kurul öncesinde Atatürk'ün mozolesine çelenk koydu.

SSK, KANAYAN YARA

Namık TAN / **TÜRK-İŞ Araştırma Müdür Yardımcısı**

Sosyal güvenlik, ülkemizin de kabul ettiği Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'ne, Avrupa Sosyal Şartı'na ve Uluslararası Çalışma Örgütü'ne göre, toplumun tüm bireylerini hiçbir ayrım yapmadan ve ayrıcalık gözetmeksizin onurlarına yaraşır bir yaşamı sürdürecek şekilde bugünlerini ve yarınlarının güvence altına alınmasıdır.

Anayasanın 60. maddesinde sosyal güvenlik devlet açısından bir görev, vatandaş açısından bir hak olarak tanımlanmıştır. Devlet, hiçbir ticari amaç gütmeden, vatandaşlarının hastalık, malüllük, analık, işsizlik, yaşlılık ve diğer her türlü risklere karşı güvenlik içinde yaşamasını sağlamaktan yükümlü tutulmuştur.

Devlete Anayasa ile önemli yükümlülükler verilmesine rağmen, evrensel haklar ve anayasal ilkelere uyulmadan yasalar çıkarılmıştır.

Son yıllarda sosyal güvenlik haklarını düzenleyen yasalarda, genelde hak kayıpları söz konusudur. Hükümet, sosyal kesimlerin görüş ve önerilerini yeterince dikkate almaması sonucu, emeklilik koşullarını ağırlaştıran yasal değişikliklere gitmiştir.

Ülkemizde iş güvencesi yasasının olmaması sonucu, yeni emeklilik koşullarını yerine getirmek mümkün değildir. Bu bakımdan, 4447 sayılı Yasayla getirilen koşulların değişmesi gerekmektedir.

Özellikle, "erken yaşta emekli olunuyor" iddiaları, gerçekçi bir tespit değildir. SSK verilerine göre, 39-44 yaş kapsamında bulunan emeklilerin toplam emekliler içerisindeki payı yüzde 8 ile sınırlı olmaktadır. Yaş konusu ile kamuoyu yanlış yönlendirilmeye çalışılmış, yasa değişikliklerinin yapılmasında abartılı bir gerekçe olarak yansıtılmıştır.

Devletin primli sisteme katılmadan sosyal güvenlik finansmanına çözüm araması Anayasaya aykırı bir durumdur. Devletin, sosyal güvenliğe prim ödeyerek katılmaması sonucu, çalışanların prim yükü artmış ve bu durum kayıt dışı çalışmayı teşvik eden bir unsur olmuştur.

Sosyal Sigortalar Kurumu'nun yönetiminde eskiden olduğu gibi çoğunlukta hükümet üyelerinin bulunması, kuruluş kanununda yer alan özerk yapıya da aykırı bir tasarruftur. Bunun sonucu, SSK'nın gelirleri, hükümet kararlarına göre yönlendirilmiş, Kurum büyük zararlara uğramıştır.

Zamanında ödenmeyen primlerin faizlerinin affedilmesi, borçlanma imkanlarına sık sık başvurulması, yatay geçişler, iflas eden sandıkların yüklerinin devri Kurum'un finansman darboğazına düşmesinde önemli rol oynamıştır.

57. Hükümet, ülke koşullarına uygun olmayan bir düzenleme getirerek emeklilik yaşını yüksek tutmuş ve emeklilik hakkının kazanılmasını oldukça zorlaştırmıştır.

57. Hükümet tarafından hazırlanan ve kamuoyunun büyük tepki gösterdiği sosyal güvenlik haklarını yeniden düzenleyen değişiklikler, kamuoyunun, sivil toplum kuruluşlarının tepkisi görmezlikten gelinerek yapılmıştır. Özellikle de toplumun deprem felaketi ile üzüntü yaşadığı bir sırada, "yangından mal kaçırırcasına" yasanın çıkarılması tepki ile karşılanmış, hükümet, IMF ve Dünya Bankası dışında hiç kimseyi memnun edememiştir. İşçi ve işveren kuruluşlarının birlikte karşı çıktıkları değişiklikler ile kazanılmış haklar büyük ölçüde ortadan kaldırılmış ve öngörülen düzenlemeler, "mezarda emeklilik" olarak tanımlanmıştır.

4447 sayılı Kanunla aylık bağlama oranında köklü değişikliklere gidilmiş, yaştan dolayı öngörülen artışlara son verilmiştir.

506 sayılı Kanunun 96 ncı maddesi de-

ğiştirilmeden önce, aylıkların alt sınırı için uygulanan aylık bağlama oranı yüzde 70 ile sınırlı bulunmaktaydı ve eski madde aylıkların iyileştirilmesinde önemli bir unsur olmaktaydı. Yüzde 70 aylık bağlama oranının, yüzde 35'e çekilmesi, aynı zamanda, bağlanacak aylıkların küçülmesini de getirecektir.

ÖNERİLER

* SSK'nın sigorta kolu ve sağlık kolu olarak ayrılması düşüncesinden vazgeçilmelidir.

* SSK'nın özerk bir yapıda yönetilebilmesi için SSK Genel Kurulu, Genel Müdür dahil Yönetim Kurulu'nu seçimle işbaşına getirmelidir. Kurumun yönetiminde sosyal taraflar çoğunlukta olmalı ve Genel Kurul'da hesap vermelidir. Bu bakımdan, 4792 sayılı Kanunda değişiklikler öngören Bakanlık Taslağından vazgeçilmeli ve özerkliği esas alan değişiklikler yapılmalıdır.

* SSK Yönetim Kurulunun gündeminin belirlenmesinde siyasal iktidarın yönlendirmesine son verilmelidir.

* Sosyal güvenliğe Avrupa Birliği ülkeleri ortalamasında bir devlet katkısı sağlanmalıdır.

* Primlerin Ziraat Bankası'nda faiz uygulanmadan toplanmasına son verilmelidir. Primler, finans işletmeciliği kurallarına göre değerlendirilmelidir.

* SSK çalışanları, işçi statüsünde ve SSK'lı olmalıdır.

* Emekliliğe hak kazanma koşulları ağırlaştırılmıştır. Bu bakımdan, emeklilik koşulları ülkenin şartları ve sosyal tarafların görüşleri dikkate alınarak yeniden belirlenmelidir.

* Tüm emeklilere tek bir gösterge üzerinden aylık bağlanmalıdır.

* Emekli aylıkları insanca yaşayacak düzeye yükseltilmelidir. Emekliler, aylık TÜFE uygulamasından zarar görmektedirler. Bu uygulamadan vazgeçilerek eski sisteme dönülmelidir.

* Geçici ve mevsimlik işçilerin sağlık yardımı almasını engelleyen koşullar değiştirilmelidir.

* İşyeri hekimliği uygulamasına işlerlik kazandırılarak, hekimlerin çalışma saatleri artırılmalıdır.

* SSK özel sektörden hizmet alınmasını en aza indirmelidir. Her düzeyde personel ihtiyacının karşılanması sonrası, özellikle sağlık personelinin çalıştığı alanlara yeterince tıbbi cihaz temin edilmelidir. Bu sayede özel sektöre ihale edilen işlerin kademeli olarak kurum tarafından yapılması sağlanacak ve kurumun özel sağlık kurumları tarafından soyulması önlenmiş olacaktır.

* Her yıl özel sektöre ödenen trilyonlar mertebesindeki ilaç masrafları yerine SSK ilaç fabrikalarına yatırım yapılarak mümkün olan oranda ilaç ihtiyacı kurumun öz kaynaklarından temin edilmelidir.

* Büyük şehirlerdeki hastanelerin yetersiz kalması sonucu yığılmalar artmakta ve yeni sağlık tesislerinin yapılması kaçınılmaz bir durum almaktadır. Kurumun imkanları iyi değerlendirilerek ve işçilerin ve emeklilerin yoğun olduğu bölgelere yatırımlar planlanmalıdır.

1999 İTİBARİYLE SİGORTALI, EMEKLİ VE BAĞIMLILARIN DAĞILIMI

	Sigortalı Sayısı	Aylık Alanlar	Aile Ferdi	Toplam	Genel Nüfusa Oranı %
Toplamı	6.952.635	3.148.826	24.199.223	34.300.684	53.3
506 S.K.'na Tabi	5.832.215	3.143.921	23.423.919	32.400.055	50.3
İsteğe Bağlı Sigorta	901.265	-	-	901.265	1.4
Topluluk Sigortası	25.329	-	-	25.329	0.0
2925 S.K.'na Tabi	193.826	4905	775.304	974.035	1.5

Aktif/pasif sigortalı oranı 2'nin altına düşmüştür. Ancak bunun asıl nedeni erken emeklilik değil, işgücüne katılım oranının (kayıtdışılık ve kırsal göç nedeniyle) düşük kalmasıdır.

TÜRK-İŞ BAŞKANLAR KURULU OLAĞANÜSTÜ TOPLANDI

MERAL:

"Çalışanların sorunlarının hiçbirine köklü çözümler üretilmedi"

TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu olağanüstü toplanarak Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından hazırlanan ve Toplu İş sözleşmesi, Grev ve Lokavt Yasası ile Sendikalar Yasası'nda değişiklik yapılmasını öngören tasarı taslağı ve zorunlu tasarruf fonundaki paralar başta olmak üzere gündemindeki konuları görüştü.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral, toplantının açılışında yaptığı konuşmada, 2000 yılının ilk yarısında çalışanların sorunlarının hiçbirine köklü çözümler getirilmediğini belirtti. Enflasyonda bir yavaşlama olmakla birlikte düşüşün istenilen hızda gerçekleşmediğine işaret eden Meral, işsizliğin hızla arttığına dikkat çekti. Meral, hükümetlerin IMF'nin istekleri doğrultusunda uyguladıkları tarım ve hayvancılık politikalarının köylerde büyük bir çöküntüye yol açtığını, yıllardır büyük zorluklarla ayakta kalabilen ve tepkisini yalnızca dört yılda bir sandıkta gösteren köylülerin, çiftçilerin, tarım ve hayvancılığı kurtarmak için ülke çapında eylemlere başladığını söyledi. Meral, "IMF'nin Türk tarımını çökertmeye yönelik politikalarına karşı verdikleri mücadelede çiftçilerimizin daima yanında olacağız. IMF'nin uygulattığı tarım ve hayvancılık politikasını, ulusal çıkarlarımız doğrultusunda değiştirtemezsek, göç, işsizlik ve yoksulluk daha da artacaktır" dedi.

Meral, konuşmasında şu noktalara işaret etti:

- Çalışma mevzuatımızın demokratikleştirilmesi ve onaylanmış ILO Sözleşmeleri ile uyumlu hale getirilmesi doğrultusunda henüz yeterince somut adım atılmamıştır. Başkanlar Kurulumuz bugünkü toplantısında 2821 ve 2822 sayılı Yasalarda yapılması öngörülen değişiklikleri değerlendirecektir. Diğer taraftan, kurulmak istenilen özel istihdam büroları, işçi simsarlığını kurumsallaştırma çabasıdır. İş ve İşçi Bulma Kurumu'nun gerektiği gibi çalışmasına engel olanlar, işsizliğin hızla arttığı ülkemizde özel istihdam bürolarıyla birilerine yeni vurgun kapısı açmak istemektedir. SSK'nın yapısını değiştirecek ve özel sigortacılığı güçlendirecek tasarıları da kaygıyla karşılıyoruz.
- SSK'nın yetkisiz genel kurulunun yaklaştığı günlerde, sosyal güvenlik konusunu yeniden değerlendirmek gereklidir. SSK'nın sorunlarının çözümü, SSK'ya yeterli kaynağın aktarılmasından, primlerin zamanında toplanmasından, kaçak işçiliğin önlenmesinden, SSK'nın özerk ve demokratik bir yapıya kavuşturulmasın-

dan ve ayrıca SSK'nın personel ve teçhizat ihtiyacının zamanında ve gerektiği gibi karşılanmasından geçmektedir.

- SSK'nın sunduğu sağlık hizmetlerine ilişkin şikayetler her geçen gün artmaktadır. Emeklilerin dertleri her gün daha da ağırlaşmaktadır. Dileğimiz, uğraşımız, SSK'nın sorunlarına sosyal devlet anlayışı çerçevesinde çözüm bulunmaya çalışılmasıdır.
- İşsizlik sigortası için prim kesintileri 1 Haziran'da başlamıştır. Türkiye'de işsizlik sigortasının kurulması önemli ve olumlu bir adımdır. Ancak, iş güvencesi olmadan yalnızca işsizlik sigortası sorunları çözmeyecek, ardniyetli işverenlere bazı avantajlar sağlayacaktır. Ayrıca, mevcut işsizlik sigortasının, hak kazanma koşulları, ödenek miktarı ve ödeneğin ödenme süreleri açılarından geliştirilmeye ihtiyacı vardır. Diğer taraftan, zorunlu tasarruf fonundaki paranın hak sahiplerine nakden ve defaten ödenmesi temel talebimizdir. Devlet Bakanı Sayın Recep Önal ile 19 Haziran günü yapılan görüşmelerde bazı olumlu yaklaşımlar gözlenmiştir. TÜRK-İŞ bu konuda yıllardır süren büyük haksızlığa artık son verilmesini istemektedir.
- Türkiye 2000 yılının ilk 4 ayında 9 katrilyon 472 trilyon lira faiz ödemiştir. 2000 yılı bütçesinde yıllık toplam faiz ödemelerinin 21 katrilyon lira olacağı öngörülmekteydi. İlk dört aylık faiz ödemeleri, beklenenin üstünde olmuştur. Dört aylık anapara ödemesi bunun çok daha üstündedir. Dört ayda yalnızca faizler için 9,5 katrilyon lira bulabilen hükümet, işçinin ve memurun zorunlu tasarruf fonundaki parasını nakden ve defaten ödemelidir.
- Bu yola başvurmadığı taktirde, işçi ve memur bu hakkını alıncaya kadar demokratik mücadelesini sürdürecektir.
- Nisan ayı sonu itibariyle, iç borçlarımız 28,5 katrilyon liraya, dış borçlarımız 111,2 milyar dolara çıkmıştır. 1999 yılının ikinci yarısında dış borcumuzdaki artış 7,5 milyar dolardır. Bu, tehlikeli bir gidişi göstermektedir. Zenginden vergi almayan hükümetler, borçlanmaya ve özelleştirmeye ağırlık vermektedir. Herkesten geliri ve serveti ile orantılı bir vergi alınmadan, vergi kaçakları önlenmeden, vergi tahsilatı ciddi yapılmadan, zenginlere tanınan vergi istisna ve muafiyetleri kaldırılmadan, haksız kazancın önüne geçilmeden, vergi gelirleri ciddi biçimde artırıla-

maz; kamu finansman açıkları sağlıklı bir biçimde kapatılamaz.

- 2000 yılının ilk dört ayında toplanan vergi 7 katrilyon 928 trilyon lira iken, ödenen faiz 9 katrilyon 472 trilyon liradır. Vergiler faizlere yetmemektedir. Bu gidiş, ekonomik çıkmaz doğrultusundadır. Bu çıkmazı önlemenin yolu, yalnızca özelleştirme değildir. Bugüne kadar yapılan özelleştirmeden elde edilen gelir 5 milyar doların altındadır; bunun tamamına yakını da özelleştirilen şirketlere verilen kredilere, şirketlerin borçlarının ödenmesine, danışmanlık hizmetlerine ve reklama gitmiştir.
- 2000 yılında 7,6 milyar dolarlık özelleştirme öngörülmektedir. Yağma ve talan biçiminde sürdürülen bu özelleştirme ve işyeri kapatmaları, ulusal egemenliğimize zarar verir, Türk devletini zayıflatır. TÜRK-İŞ, bu nedenle, kamu kesiminin sorunlarının sendikaların da katıldığı bir platformda masaya yatırılmasını ve sorunlara ülke yararına birlikte çözüm aranmasını talep etmektedir.

- Diğer bir sorun, kamu kesiminde çeşitli işkollarında çalışan muvakkat işçilerin çalışma süresine ilişkindir. Bu işçilerin bir defaya mahsus olmak üzere kadroya geçirilmeleri, sorunu kökten çözecektir. Sayın Başbakanımız, kendisiyle yaptığımız görüşmede, bu konuya sıcak bakmıştır. Bu sorunun çözüme kavuşturulması için de gereken görüşmeleri sürdürüyoruz.
- Cumhurbaşkanlığı seçiminin, bir krize yol açılmadan Sayın Ahmet Necdet Sezer'in seçilmesi ile sonuçlandırılmış olması, bizleri sevindirmiştir. TÜRK-İŞ, laik ve demokratik sosyal hukuk devletinin yılmaz savunucusudur. Ülkemizde hukuk devletinin Sayın Cumhurbaşkanımızla birlikte daha da güçleneceğine inanıyor, kendisine başarılar diliyoruz. TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu bugün Sayın Cumhurbaşkanımızı ziyaret ederek, kendisini kutlayacak ve başarı dileklerini iletecektir. Genel taleplerimiz bilahare sayın Cumhurbaşkanımıza arz edilecektir.

- Elbette ki, genel taleplerimizin başında, anti-demokratik yasaların değiştirilmesi, iş güvencesinin sağlanması, kaçak işçiliğin önlenmesi, çalışma mevzuatımızın ILO ilke ve standartları doğrultusunda düzenlenmesi, adil bir vergi düzeninin kurulması, sosyal güvenlik sistemindeki olumsuzlukların düzeltilmesi yer alacaktır. Bu taleplerimiz, hukuk devleti anlayışının da gereğidir.

TÜRK-İŞ BAŞKANLAR KURULU BİLDİRİSİ

(Ankara, 21 Haziran 2000)

TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu, ülkemizin, halkımızın ve işçi sınıfımızın sorunlarının, uygulanan IMF ve Dünya Bankası programlarıyla her geçen gün daha da arttığını tespit ederek; ulusal çıkarlarımız doğrultusunda tarım ve hayvancılığımızı korumak için eyleme geçen köylülerimizi desteklemektedir.

Anayasa ve yasalardaki haklarını kullanarak sendikalara üye olan binlerce işçi işten atılmaktadır. Özelleştirme talanı sonucunda onbinlerce işçi işsiz kalmıştır. Taşeron mafyası, asgari ücretle yüzbinlerce işçi çalıştırmakta, kaçak işçilik yaygınlaştırılmaktadır. İşçi haklarının uygulanabilmesi ve sendikal hakların kullanılabilmesi için, iş güvencesi, 158 sayılı ILO Sözleşmesine uygun biçimde sağlanmalı ve kaçak işçilikle etkili bir biçimde mücadele edilmelidir.

Başkanlar Kurulumuz, 2821 sayılı Sendikalar Yasasında ve 2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi Grev ve Lokavt Yasasında Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından hazırlanan değişiklik tasarı taslaklarını değerlendirmiştir. Bu yasalar, onaylanmış ILO Sözleşmeleri ile bir bütün olarak uyumlu hale getirilmeli; ancak korsan ve sarı sendikacılığın hortlamasına ve sendikacılık hareketinin bölünmesine ve zayıflatılmasına yol açabilecek düzenleme ve uygulamalardan özenle kaçınılmalıdır.

İşçilerin ve memurların zorunlu tasarruf fonundaki parasının tümü, nakden ve defaten ödenmelidir. Bu paranın talebimiz doğrultusunda ödenmemesi durumunda, demokratik tepkimiz giderek yaygınaştırılarak sürdürülecektir.

Başkanlar Kurulumuz, SSK'nın sunduğu hizmetten yararlananların karşılaştığı sorunların giderek arttığını saptayarak, sağlık hizmetlerinin daha verimli bir biçimde sunulmasını sağlayacak girişimlerde bulunulmasını, SSK'nın özelleştirilmesine yol açacak uygulamalardan kaçınılmasını istemektedir.

Başkanlar Kurulumuz, Sağlık-İş Sendikamızın örgütlü bulunduğu Malatya İsmet İnönü Üniversitesi Turgut Özal Tıp Merkezi'nde bağıtlamış olduğu toplu iş sözleşmesinin uygulanmamasını, işçilerin işten çıkarılmasını ve yasa çiğnenerek yeniden işkolu tespiti istenmesini protesto etmektedir.

Başkanlar Kurulumuz, Deri-İş Sendikamıza üye oldukları için Kayseri'deki Asil Deri işyerinde işten çıkarılan 240 işçinin, İzmir Savranoğlu Deri'de işten çıkarılan 17 işçinin ve Çorlu'da Baykallar Reis Deri işyerinde işten çıkarılan 105 işçinin işlerine iadelerini, bu işyerlerinde yasaların öngördüğü biçimde toplu iş sözleşmesi yapılmasını talep etmektedir.

Başkanlar Kurulumuz, Ağaç-İş Sendikamızın Kütahya Simav'da Setaş Orman Mahsulleri A.Ş. işyerinde 25 Mayıs 2000 gününden beri 229 işçiyle sürdürdüğü grevi desteklemekte ve tüm sendikalarımızın bu greve somut maddi ve manevi destekte bulunmasını istemektedir.

Başkanlar Kurulumuz, Türk Harb-İş Sendikamızın yabancı işyerlerindeki uyuşmazlığının ve diğer işyerlerindeki uyuşmazlıkların Sendikalarımızın istekleri doğrultusunda çözüme kavuşturulmasını talep etmektedir.

Muvakkat işçiler kadroya geçirilmelidir. İşçi-memur ayrımı konusundaki yanlış uygulamalara ve kargaşaya son verilerek, 1987 sayılı Yasa ve 28 Kasım 1976 günlü Resmi Gazete'de yayınlanmış Komisyon Raporu doğrultusunda işlem yapılmalıdır. RTÜK Yasasının, gazete, radyo ve televizyon sahiplerinin kamu ihalelerine girmesini yasaklayan 29. maddesi aynen korunmalıdır.

Başkanlar Kurulumuz, çalışanların hak ve özgürlüklerinin korunması ve geliştirilmesi amacıyla gerçekleştirilen tüm meşru ve demokratik eylemleri ve grevleri desteklemektedir.

ILO'nun 88'nci KONFERANSI YAPILDI

MERAL:

- ✔ "IMF, Dünya Bankası ve Dünya Ticaret Örgütü'nün ulusötesi şirketlerin çıkarları doğrultusundaki müdahaleleri ülkemde işsizliği, yoksulluğu, gelir dağılımı adaletsizliğini ve sendikal hak ihlallerini artırmaktadır"
- ✔ "Türkiye'deki hükümet uygulamaları ile ILO'nun temel hedefi olan sosyal adaleti bağdaştırabilmek mümkün değildir"

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) Uluslararası Çalışma Konferansı'nın 88'nci toplantısı 20 Haziran 2000 tarihinde işçi grubunun toplantısı ile başladı. Resmi açılışı 30 Haziran 2000 tarihinde yapılan toplantı 15 Haziran 2000 tarihinde sona erdi. Konferansa Türkiye işçi delegesi olarak TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral katıldı. Meral'e danışman ve gözlemci olarak TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu'nun bazı üyeleri ile bazı sendikaların yöneticileri eşlik etti.

ILO Konferansında Türkiye örgütlenme ve toplu pazarlık hakkına ilişkin 98 sayılı sözleşmeyi ihlal ettiği gerekçesiyle Standartların İzlenmesi Komitesi tarafından incelemeye alındı. Komite, Türkiye'de mevzuat ve uygulamanın sözleşme ile çelişen hükümlerinin düzeltilmesini istedi.

Bayram Meral, ILO'da 8 Haziran 2000 tarihinde yaptığı konuşmada ana hatları ile şöyle dedi:

- Günümüzdeki biçimiyle küreselleşmenin çalışanlar açısından yarattığı olumsuzluklar her geçen gün daha da yoğunlaşmaktadır. Bu koşullarda, ILO'nun çalışma yaşamına ilişkin standartlar belirleme görevi daha da önem kazanmaktadır. ILO'nun temel belgelerinde, Sözleşme ve tavsiye kararlarında ve Çalışma Yaşamında Temel İlkeler ve Haklar Bildirgesinde yer alan anlayış, sendikal hak ve özgürlüklerin kullanılmasında önemli sorunların yaşandığı koşullarda her zamankin-

den daha günceldir. Sendikal hak ve özgürlükler, ancak ulusal bağımsızlıkla ve ulusal egemenlikle mümkündür. Halbuki ulusötesi şirketler ulusal devleti, ulusal bağımsızlığı ve egemenliği zayıflatma çabası içindedir. Bu koşullarda, ILO'nun Çokuluslu Şirketler Üçlü Bildirgesi daha da büyük önem kazanmaktadır. Sayın Genel Müdürün bu konuya da gereken önemi vereceğine inanıyorum.

- Türkiye, bölgesindeki tek laik ve en demokratik ülkedir. Bu niteliği her geçen gün daha da güçlenmektedir. Ülkemiz, dünyada ve bölgemizde barış istemektedir. Barış, işsizliğin ve yoksulluğun ortadan kaldırılmasının önşartıdır. Ancak, IMF, Dünya Bankası ve Dünya Ticaret Örgütü'nün ulusötesi şirketlerin çıkarları doğrultusundaki müdahaleleri, ülkemde işsizliği, yoksulluğu, gelir dağılımı adaletsizliğini ve sendikal hak ihlallerini artırmaktadır. Özelleştirme ve taşeronluk ile kayıt-dışı istihdam birlikte gelişmektedir. Bu uygulamalar sendikasızlaştırmanın önde gelen araçlarıdır. Özelleştirme yoluyla ulusal devletin zayıflatılması, ulusal egemenliğe, demokrasiye ve sendikal hak ve özgürlüklere büyük zarar vermektedir. Sorumsuz bazı işverenlerin çıkarları doğrultusundaki bir esneklik ile, ILO'nun temelini oluşturan koruyucu mevzuat tahrip edilmektedir. Kayıt-dışı istihdam ise işverenler için sınırsız bir esneklik sağlamaktadır. Bu uygulamalarla, ILO'nun temel hedefi olan sosyal adaleti bağdaştırabilmek mümkün değildir. Bu koşullarda, ILO'nun denetim mekanizmasının daha etkin bir hale getirilmesi özellikle önem arzetmektedir.

- Türkiye 158 sayılı Sözleşmeyi onaylamıştır. Hükümetimin bu konudaki uluslararası yükümlülüklerini yerine getireceğini umut ediyorum. Türkiye 102 sayılı Sözleşmeyi onaylamıştır. Hükümetimin, sosyal devlet anlayışına uygun hareket ederek, sosyal güvenlik sisteminin sorunlarına çözüm bulacağına ve sosyal güvenliğin özelleştirilmesi girişimlerine son vereceğine inanıyorum.

- Ülkemde işsizlik sigortasının 1 Haziran tarihinde başlaması önemli bir gelişmedir. İşsizlik sigortasının uygulanmaya başlanması sonrasında, ortaya çıkan eksikliklerin kısa sürede giderilmesini diliyorum.

- Türkiye 8 temel Sözleşmeden 7'sini onaylamıştır. Hükümetimin, örgütlenme, toplu pazarlık ve grev haklarının tam olarak kullanılmasının önündeki engelleri ve kamu çalışanlarının sendikal hakları konusundaki kısıtlamaları kaldıracağını umut ediyorum. Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne adaylık sürecinin hızlandırılması amacıyla ILO ve hükümetimiz arasında imzalanacak olan teknik işbirliği anlaşmasının bu sürece katkıda bulunacağına inanıyorum. ILO'nun 14 Sözleşmesinin daha onaylanma sürecinde önemli adımların atılmış olmasını da memnuniyetle karşılıyorum.

- Bu sorunların aşılmasında, yasal zeminde oluşturulmuş demokratik işleyişli bir Ekonomik ve Sosyal Konsey aracılığıyla daha da güçlendirilecek sosyal diyaloğun önemli katkılarının olacağına inanıyorum.

- Türkiye, güçlü demokrasi geleneğiyle, sorunların aşılması doğrultusunda gerekli diyalog kanallarına sahiptir. Hükümetimin, işçi hareketinin gücünü ve önemini kavradığına ve sorunlarımızın çözümü için gerekli adımları atacağına eminim.

TÜRK-İŞ GENEL BAŞKANI BAYRAM MERAL'İN ULUSLARARASI ÇALIŞMA ÖRGÜTÜ (ILO) ULUSLARARASI ÇALIŞMA KONFERANSI 88. TOPLANTISI HAKKINDAKİ AÇIKLAMASI

(Ankara, 13 Haziran 2000)

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) Uluslararası Çalışma Konferansı'nın 88. toplantısı 29 Haziran 2000 Pazartesi günü işçi grubunun toplantısıyla başladı. 30 Haziran 2000 Salı günü ise Konferansın resmi açılışı yapıldı.

Hükümetlerimizin, TÜRK-İŞ'in yıllardır gündeme getirdiği haklı uyarılara uygun hareket etmemesi nedeniyle, ILO'nun bu yılki konferansında Standartların Uygulanması Komitesi'nde (Aplikasyon Komitesi), Türkiye incelemeye alındı.

Türkiye, onayladığı ILO Sözleşmeleriyle ilgili olarak belirli aralıklarla ILO'ya rapor vermek zorundadır. Bu raporların hazırlanması sırasında, TÜRK-İŞ'e ve TİSK'e de yazı yazılarak, onaylanmış Sözleşme ile mevzuatımız ve uygulama arasındaki farklılıkların bildirilmesi istenir. TÜRK-İŞ'in görevi, bu farklılıkları ve eksiklikleri bildirmektir. Bu yıl incelemeye alınan ve sendika-karşıtı ayrımcılığa karşı koruma ve toplu sözleşme hakkı konusundaki **98 sayılı Sözleşmeye ilişkin olarak da Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı 6.5.1999 tarihinde TÜRK-İŞ'e bir yazı yazmış ve görüş istemiştir. TÜRK-İŞ de 28.5.1999 tarihinde bu konudaki görüşlerini 11 sayfa halinde Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na iletmiştir. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı da ILO'ya yazdığı rapora, TÜRK-İŞ'in bu görüşlerini eklemiştir.**

Sözleşme ile mevzuat ve uygulama arasındaki farkın Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na bildirilmesi TÜRK-İŞ'in asli görevleri arasındadır. Bu farklılıklar, TÜRK-İŞ'in hükümetleri yıllardır uyarmasına rağmen bir türlü düzeltilmemiştir. TÜRK-İŞ'in bu çabası, ülkemizin daha da demokratikleştirilmesi ve hükümetlerimizin uluslararası yükümlülüklerini daha iyi yerine getirmesini sağlamaya yöneliktir.

TÜRK-İŞ'in yıllardır Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı aracılığıyla ILO'ya ilettiği raporlar, her yıl, ILO Yönetim Kurulu'nun atadığı 20 hukukçu tarafından incelenir ve başka kaynaklardan da teyid edildikten sonra, Sözleşmelerin Uygulanması isimli bir raporda toplanır. Türkiye, bu yıl 7 Sözleşmeyi tam olarak uygulamadığı için bu raporda yer almıştır.

Bu raporda yer alan bazı ülkeler, Uluslararası Çalışma Konferansı sırasında oluşturulan Standartların Uygulanması Komitesi'nde incelemeye alınır. Türkiye, son 30 yıllık dönemde, 1973, 1992 ve 1999 yılları dışındaki 27 yılda, incelemeye alınmıştır. 1983 yılından günümüze ise 14 yıl 98 sayılı Sözleşmeyi ihlal ettiği iddiasıyla Komite'de incelenmiştir.

Bu yıl Standartların Uygulanması Komitesi'nde Avustralya da, İngiltere de, Ukrayna da, Hindistan da ele alındı.

Bir ülkenin Standartların Uygulanması Komitesi'nde incelenmeye alınabilmesi için, Komite'nin işçi grubunun ve işveren grubunun arasında anlaşma sağlanması gerekmektedir. İşveren grubunun karşı çıktığı ülkeler incelemeye alınamaz. Komitenin, içinde TİSK temsilcisinin de bulunduğu işveren grubu, Türkiye'nin incelenmeye alınması konusunda olumlu görüş bildirmiştir.

Ele alınan konular ve TÜRK-İŞ'in görüşleri şöyledir.

"Türkiye'de sendikalaşan işçiler işten çıkarılmaktadır. İş güvencesi olmadığından ve kaçak işçilerin sayısı 4,5 milyonu aştığından, sendikalaşma hakkının kullanılmasının önünde önemli engeller söz konusudur.

Kıdem tazminatı ve ikramiyeler konusunda yasalarla konulmuş tavanlar söz konusudur. Ayrıca, iş güvencesi gibi konularda toplu sözleşmelerle işçi lehine önemli düzenlemelerin getirilmesi mümkün değildir.

Özel sektörde bir işletmeye bağlı birden çok işyerinin yalnızca birindeki işçilerin sendikada örgütlenip toplu sözleşmeden yararlanması mümkün değildir. İşkolu toplu sözleşmesi yasaktır. Grev hakkının kullanılması üzerinde ciddi kısıtlamalar vardır.

TÜRK-İŞ, çalışma mevzuatımızın bir bütün olarak ILO Sözleşmeleri ile uyumlu hale getirilmesini istemektedir. Yüzde 10 barajı ancak bu bütünlük içinde ele alınabilir. Yetki belgelerinin bağımsız ve özerk bir kurum tarafından değil de Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından verildiği, sendika üyeliğinin noter aracılığıyla gerçekleştirildiği ve bir işyerinde ancak tek bir toplu iş sözleşmesinin uygulanabildiği koşullarda yalnızca yüzde 10 barajının kaldırılması birçok yeni sorun yaratacaktır.

Türkiye'de kamu çalışanlarının durumu İngiltere veya Almanya'dakinden farklıdır. Türkiye'de, hemşireler, temizlikçiler, öğretmenler, bulaşıkçılar, kaynakçılar, marangozlar, ahçılar, bahçıvanlar, büro işçileri, tren operatörleri kamu çalışanı olarak istihdam edilebilmektedir. Devletin yönetiminden sorumlu devlet memurları dışındaki tüm kamu çalışanlarının toplu pazarlık hakkı tanınmalıdır. Bu konuda ILO yetkili organlarının tavsiyelerine uyulmalıdır.

Türkiye'de birçok işkolunda grev yasağı sürmektedir. Ayrıca, faaliyette bulunan 17 serbest bölgede de 10 yıl süreyle grev yasağı vardır. Bu yasaklar nedeniyle toplu pazarlık özgür bir biçimde yapılamamakta, uyuşmazlıklar Yüksek Hakem Kurulu'na gönderilmektedir. Bu uygulama da Türkiye'nin onayladığı 98 sayılı Sözleşmeye aykırıdır."

Standartların Uygulanması Komitesi'nde Türkiye İşçi Delegasyonu ve TÜRK-İŞ adına yapılan konuşma şu şekilde bitirildi:

"Türkiye'de oldukça iyi işleyen üçlü (işçi-işveren-hükümet) yapılarımız vardır ve bu görüşmeler sırasında hükümet bu sorunları çözeceği sözünü vermiştir. Bu sözlerin kısa bir süre içinde tutulacağını, mevzuatta ve uygulamada gerekli değişikliklerin yapılacağını ve böylece gelecek yıllarda Türkiye'nin Komite'de ele alınacak ülkeler listesinde yer almayacağını umut ediyoruz."

TÜRK-İŞ'in Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı aracılığıyla ILO'ya ilettiği görüşlerinde savunulanlar, Türkiye'de tüm çalışanların üzerinde mutabakat sağladığı, TÜRK-İŞ'in çeşitli vesilelerle hükümetlerimize ilettiği haklı görüşlerdir. Hükümetler, bu sorunların çözümü konusunda da sözler vermişlerdir. Türkiye'nin Standartların Uygulanması Komitesi'nde incelemeye alınması ise, Komite işveren grubunun da onayıyla gerçekleşmiştir.

TÜRK-İŞ'in ILO Uluslararası Çalışma Konferansı'na katılımı konusunda bazı yayın organlarında çıkan yıpratıcı ve çoğunluğu gerçekdışı haberler ise üzüntü vericidir. Ayrıca, şahsıma yönelik haksız yayınlarla ilgili olarak da Basın Konseyi'ne başvurulmuştur ve yargı yolu kullanılacaktır.

BASIN KONSEYİ'NDEN HÜRRİYETE "UYARI" CEZASI

- ✔ Basın Konseyi, TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral hakkında asılsız yayında bulunan Hürriyet Gazetesi ile haberi yazan muhabire OY BİRLİĞİ ile "uyarı cezası" verdi.
- ✔ Basın Konseyi, Hürriyet Gazetesi ve Hürriyet muhabiri'ni, basın meslek ilkeleri'nin "kişileri ve kuruluşları eleştiri sınırlarının ötesinde küçük düşüren, aşağılayan veya iftira niteliği taşıyan ifadelere yer verilemez" içerikli dördüncü maddesine aykırı yayın yapmaktan dolayı cezalandırdı.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral, Hürriyet Gazetesi'nin 09 Haziran 2000 tarihli manşetini oluşturan Celal Özcan isimli "10 bin doları nasıl uçtu" manşet haberin Basın Meslek İlkeleri'nin "kişileri ve kuruluşları, eleştiri sınırlarının ötesinde küçük düşüren, aşağılayan veya iftira niteliği taşıyan ifadelere yer verilemez" içerikli dördüncü maddesine aykırı olduğunu belirterek 12 Haziran 2000 tarihinde Basın Konseyi'ne başvurdu.

Basın Konseyi'nden 14 Haziran 2000 tarihinde gelen yazıda, şikayet dosyasının işleme konulduğu, ancak Konsey'in şikayetleri öncelikle "uzlaşma" yoluyla sonuçlandırmayı tercih ettiği belirtildi. Bu çerçevede, Meral'e uzlaşmayı kabul edip etmediği, etmesi halinde de uzlaşma yöntemi konusunda (tekzip, konuya ilişkin yapılan açıklama metninin yayınlanması, özür vb.) görüşü soruldu.

Meral, Basın Konseyi'ne verdiği 16 Haziran 2000 tarihli yanıtında şöyle dedi:

"Hürriyet Gazetesi'nin 09 Haziran 2000 tarihli manşetini oluşturan Celal Özcan imzalı "10 bin doları nasıl uçtu" manşet haberin Basın Meslek İlkeleri'nin "kişileri ve kuruluşları, eleştiri sınırlarının ötesinde küçük düşüren, aşağılayan veya iftira niteliği taşıyan ifadelere yer verilemez" içerikli dördüncü maddesine aykırı bulduğumu belirten ve konuyu konseyinizin bilgisine sunan başvurumu 12 Haziran 2000 tarihli yazımla yapmış bulunmaktayım.

Konseyiniz Genel Sekreterliği'nce tarafıma gönderilen 14 Haziran 2000 tarihli yazıda, Konseyin, şikayetleri öncelikle uzlaşma yoluyla sonuçlandırmayı tercih ettiği belirtilmektedir. Esasen ben ve benim şahsımda TÜRK-İŞ teşkilatı, yayıncılıktaki ciddiyetiyle taktirimizi kazanan Hürriyet Gazetesi'nde hiçbir delil ve belgeye dayanmaksızın ve tamamiyle şüphe uyandırmaya yönelik böyle bir haberin yayınlanmasından Hürriyet Gazetesi adına da üzüntü duymaktayız.

Bu çerçevede, haberin Basın Meslek İlkeleri'nin dördüncü maddesine aykırılığının kabulünü ve tarafımdan özür dilenmesini de içeren bir metnin yayınlanması halinde, bunun hem Hürriyet'in söz konusu haber ile sarsılan imajını iade edeceğini, hem de TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral olarak benim mağduriyetimi bir ölçüde gidereceğini umuyorum.

"10 bin doları nasıl uçtu" başlıklı haber gazetenin manşetinde yeralmıştır. Uzlaşma yolu olarak seçtiğimiz "özür" metninin de taktir edileceği gibi gazetenin manşetinde yeralması gerekmektedir. Ancak konseyinizin "uzlaşı" çabalarına katkı açısından gazetenin birinci sayfasında yeralacak bir metnin de tarafımdan kabul göreceğini bildirmek istiyorum.

Başvurumuza gösterdiğiniz hassasiyete ve uzlaşı çabalarınıza teşekkür ediyor, uzlaşı için önerdiğimiz biçimin gerçekleşmesi halinde Konsey'e yaptığım başvuruyu geri çekeceğimi bilgilerinize arzediyorum. Saygılarımla."

Meral'in yanıtı üzerine, Konsey uzlaşma talebini ve yöntemini Hürriyet Gazetesi ile ilgili muhabire iletti. Ancak muhabirin haberini savunur içerikli yazısı nedeniyle uzlaşma sağlanamadı.

Konsey, 24 Temmuz 2000 tarihinde yaptığı toplantıda konuyu gündemine aldı. Toplantıda, Hürriyet Gazetesi ile haberi yazan muhabire "uyarı cezası verilmesi" kararlaştırıldı. Basın Konseyi'nin karar metninde şunlar yeraldı:

"Hürriyet Gazetesi'nin 9 Haziran 2000 tarihli nüshasında "Bayram Bey'i Kim Çarptı" başlıklı Celal Özcan imzalı haber hakkında TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral'in başvurusunu değerlendiren Yüksek Kurul aşağıdaki gerekçelerle Hürriyet Gazetesi'nin ve Celal Özcan'ın "UYARILMASINA" karar vermiştir.

Şikayet konusu haberde, özetle Bayram Meral'in Uluslararası bir toplantı için Cenevre'de bulunduğu, bu arada kaldığı otel odasından 10 bin dolarının çalındığı belirtilmekte ve parayı çalanın bir kadın olmasından şüphelenildiği ifade edilmektedir. Haberin devamında "Bu Otelde Tam 10 Bin Dolar Kaybetti" altbaşlıklı haberde "polise yansımayan bilgilere ve Meral'in yakın çevresinden bazı kişilere göre başkanın odasına getirilen kadının parayı götürdüğünü sandıkları" belirtilirken, üzerinde 2 sütuna 13 cm.lik haberle ilgisi olmayan "pazarlık yapan bir fahişe" fotoğrafının bulunduğu "En Zayıf İddia" altbaşlıklı haberde ise "Polis parayı Meral'in birlikte olduğu kadının almış olabileceği üzerinde dururken", "Kaçamak'a en zayıf iddia gözüyle bakıldığı" ifade edilmektedir.

Meral şikayet dilekçesinde, haberin Basın Meslek İlkelerine aykırı olduğunu, konunun konseyce incelenmesi gerektiğini belirtmiştir. Haberin bütünü göz önüne alındığında, haberde bilgi ve yorumların birbirine karıştırılmış olması, çelişkili bilgilerin aynı haber içinde kullanılması, iddialarla ilgili sağlam bir kaynak gösterilmemesi, ayrıca konuyla ilgisi olmayan ve haberin içeriğini büyük ölçüde farklılaştıran bir fotoğrafın haberin içinde büyük bir yer tutacak şekilde yayınlanması gibi nedenlerle haber konusu kişi hakkında olumsuz ve yanlış bir izlenim bırakması mümkün görülmektedir.

Söz konusu haberle, kamuoyunda önemli bir yeri olan ve büyük bir Konfederasyonun başkanlığını yapan haber konusu kişi hakkında olumsuz bir izlenim bırakılması ve onurunun zedelenmesi söz konusudur.

Yukarıda belirtilen nedenlerle, Yüksek Kurul, Basın Meslek İlkeleri'nin **"Kişileri ve kuruluşları eleştiri sınırlarının ötesinde küçük düşüren, aşağılayan veya iftira niteliği taşıyan ifadelere yer verilemez"** şeklinde düzenlenen 4. Maddesini ihlal eden Hürriyet Gazetesi'nin ve Celal Özcan'ın **"UYARILMASINA"** oy birliği ile karar vermiştir."

TÜRK-İŞ Cumhurbaşkanlığı Köşkü'nde

Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer, TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu'nu kabul etti. Genel Başkan Bayram Meral, kabulde yaptığı konuşmada, çalışma yaşamının içinde bulunduğu sorunları dile getirdi. Çalışma yaşamının yasalardan kaynaklanan sorunları olduğu gibi, yasaların uygulanmamasından kaynaklanan sorunları da olduğunu ifade eden Meral, kaçak işçiliğin, işsizliğin çığ gibi büyüdüğünü, buna karşın halen iş güvencesi yasasının çıkarılmadığını söyledi. Meral, tarım ve hayvancılıkta uygulanan yanlış politikalar nedeniyle çiftçinin içinde bulunduğu sorunlara da değindiği konuşmasında düşük ücretlerle memurların açlığa mahkum edildiğini, işçi emeklileri ile dul ve yetimlerin yaşam koşullarının giderek zorlaştığını belirtti. Meral, bir talan zihniyeti ile yapılan özelleştirmelerle ülkenin milli değerlerinin çar çur edildiğini de ifade etti.

Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer:

"İşçi olmasam da içinizden gelen biriyim. Sorunlarınızı biliyorum, kapım size her zaman açık"

Meral, SSK'nın içinde bulunduğu zorluklara değindiği konuşmasında, işçi emekliliğine yaş haddi getiren ve Anayasa Mahkemesi'nde incelenmesine devam edilen 4447 sayılı yasaya ilişkin sıkıntıları dile getirdi. Meral, yasanın iptali için son umudun Anayasa Mahkemesi olduğuna işaret ederken, Cumhurbaşkanı Sezer, yasa incelenmesinin kapsamı nedeniyle kolay sonuçlandırılamayacağını, kararın bu yıl sonundan önce verileceğini sanmadığını ifade etti.

Sezer yıllarını bir devlet memuru olarak geçirmesi nedeniyle çalışanların sorunlarının içinden geldiğini ifade etti. Bu nedenle sorunlara yabancı olmadığını belirten Sezer, "Kapım size her zaman açık" diye konuştu. Sezer, "TÜRK-İŞ, Türkiye'yi ILO'ya şikayet etti" tartışmalarına değinirken de, "ILO, çalışma yaşamında uluslararası bir üst kuruluş. Elbette bir konu varsa, TÜRK-İŞ bir üst kuruluşa bu şikayetini götürecektir. Bu TÜRK-İŞ'in görevidir" diye konuştu.

SİVİL İNSİYATİF TOPLANDI

Sivil İnsiyatif toplantısında işçi, işveren, tüccar, esnaf ve çiftçi örgütleri hükümet uygulamalarını eleştirdi

Meral: "Hükümetin başarılı olduğu tek saha iç ve dış borçların zamanında ödenmesidir"

Sivil İnsiyatif Başkanlar Kurulu, "Ekonomik ve Sosyal Konsey'in 27 Haziran 2000 tarihli toplantısının değerlendirilmesi ve Ekonomik ve Sosyal Konsey Yasa Tasarısı, Ekonomik Politikalar ve Sonuçları, Zorunlu Tasarruf Fonu, Kayıt Dışı Ekonomi ile Mücadele" konulu gündemi ile 13 Temmuz 2000 tarihinde toplandı.

Dönem sözcüsü TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral'in başkanlığında yapılan toplantıya, HAK-İŞ Genel Başkanı Salim Uslu, TİSK Genel Başkanı Refik Baydur, TESK Genel Başkanı Derviş Günday ve TOBB'u temsilen Genel Başkan Vekili Saffet Ulusoy katıldı.

Bayram Meral yaptığı konuşmada, enflasyonla mücadelede küçümsenemeyecek başarılar elde edildiğini, ancak ekonomik gidişten memnun olmanın mümkün olmadığını belirtti. Meral, işçilerin sorunlarının arttığını, kaçak işçiliğin yaygınlaştığını, memurların aldıkları aylıklarla geçinebilmesinin mümkün olmadığını, emeklilerin, dul ve yetimlerin açlıkla karşı karşıya olduğunu belirtti. işverenlerin yaşanan kriz, artan girdi maliyetleri ve ithal ürünlerin rekabeti nedeniyle büyük sıkıntı yaşadığına dikkat çeken Meral, uygulanan politikaların tarımda, kırsal kesimde, hayvancılıkta hızlı bir yoksulluğa neden olduğunu kaydetti. Meral, siftah etmeden dükkan kapatanların sayısının her geçen gün arttığını söyledi.

Hükümetin başarılı olduğu tek alanın iç ve dış borçların zamanında ödenmesi olduğunu kaydeden Meral, kamu maliyesinin durumunun kaygı verici olduğunu, özelleştirmelerin işsizliği daha da artırdığını, gelir dağılımı adaletsizliğinin her geçen gün derinleştiğini ifade etti. Meral, şöyle dedi:

"Sivil insiyatifi oluşturan kuruluşların amacı, Türkiye Cumhuriyeti'nin üniter devlet yapısının bütünlüğünün ve bağımsızlığının, parlamenter demokratik düzenin, laik ve demokratik sosyal hukuk devletinin, Atatürk ilkelerinin, toplumsal barışın, dostluğun, kardeşliğin korunması ve daha da güçlendirilmesidir. Ülke sorunlarına çözüm aranması ve bulunmasıdır. İnsanın insanca yaşayabileceği bir sistem temelinde huzur ve istikrarın pekiştirilmesidir"

HAK-İŞ Genel Başkanı Salim Uslu, yaptığı konuşmada hükümetin uyguladığı ekonomik programın sokaktaki insanı mutlu etmediğini, Sivil

İnsiyatif olarak ortaya konulan iyi niyetli eleştirilerin Hükümet tarafından dikkate alınmadığını söyledi. Hükümetin programına destek istediği kesimlerle uzlaşmaya yanaşmadığını dile getiren Uslu, "Hükümet bize danışmadan SSK tavanını artırıyor, memura yüzde 10 maaş artışı yaparken bizim fikrimiz alınmıyor, sonra da bizden ekonomik programına destek istiyor" dedi.

TİSK Genel Başkanı Refik Baydur, yaptığı konuşmada tarafların görüşlerinin alınmasıyla uygulanacak bir ekonomik programın daha başarılı olacağını söyledi. Hükümetin yatırımlardan vazgeçtiğini, bunun da ülkedeki işsizlik sorununu daha da artıracağını belirten Baydur, SSK tavanında yapılan artışın Hükümet programı ile çeliştiğine dikkat çekti. Baydur, "Buyrun cenaze namazına. Tavukları tek tek keselim sonra da et yemeye başlayalım. Böyle şey olur mu" diye konuştu.

TZOB Başkanı Faruk Yücel ise Hükümetin tarım politikasında yapısal değişiklikler yapmak zorunda olduğuna işaret etti. Çiftçinin son açıklanan taban fiyatlarla daha da fakirleştiğine dikkat çeken Yücel, bir yıl önce bir kilo buğdaya iki ekmek alan çiftçinin bugün bir ekmeği dahi alamayacak duruma geldiğini ifade etti.

Açış konuşmalarından sonra yapılan toplantıda, Sivil İnsiyatif olarak ortak taleplerin belirlenmesine ve taleplerin Başbakan Bülent Ecevit'e sunulup, ilk Ekonomik ve Sosyal Konsey Toplantısı'nın gündemine alınmasının istenmesine karar verildi. Toplantıda, taleplerin belirlenmesi yönünde bir ön çalışma yapmak üzere kuruluş temsilcilerinden bir teknik komite oluşturuldu.

TÜRK-İŞ'TEN YILMAZ'A ZİYARET

- **TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu, AB ilişkilerinden sorumlu Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Mesut Yılmaz'a yeni görevi nedeniyle kutlama ziyareti yaptı.**
- **TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral, İş Güvencesi Yasası'nın çıkarılmasını ve özelleştirmelerden dolayı artan işten çıkarmaların durdurulmasını istedi.**

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral ve TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu, AB ilişkilerinden sorumlu Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Mesut Yılmaz'a yeni görevi nedeniyle kutlama ziyareti yaptı.

Meral, yaptığı konuşmada Yılmaz'a sendikalaşmanın önündeki engellerin kaldırılması, iş güvencesi yasasının bir an önce çıkarılması, özelleştirmeler nedeniyle artan işten çıkarmaların durdurulması, kayıt dışı ekonominin kayıt altına alınması, mevsimlik işçilerin sorunlarına çözüm bulunması ve zorunlu tasarruf fonundaki paraların hak sahiplerine ödenmesi taleplerini iletti.

Yılmaz ise Türkiye'nin AB'ye tam üyeliğinden en fazla yarar sağlayacak kesimlerin başında işçilerin geldiğini söyledi. Yılmaz, "AB hedefine ulaşabilmek için bizim de TÜRK-İŞ'in, Türk işçi kesiminin katkılarına, onlarla yapacağımız işbirliğine ihtiyacımız var. Çok önemli hedeflere yönelindiği bir dönemde işçilerin haklı taleplerinin yerine getirilebilmesinde konumum ölçüsünde yardımcı olmaya çalışacağım" dedi.

EMEK PLATFORMU ÇALIŞMALARI

- ✔ Emek Platformu, Başkanlar Kurulu'nun aldığı karar gereği bölgesel miting ve basın açıklamaları gerçekleştirdi.
- ✔ Platform, Zorunlu Tasarruf Fonu'ndaki biriken paraların ödenmesi için hükümet nezdinde görüşmeler yaptı.
- ✔ Platform Başkanlar Kurulu, Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer'i ziyaret etti.

Emek Platformu Başkanlar Kurulu, Haziran ayında iki toplantı gerçekleştirdi. Bu toplantıların ilkinde bölgesel miting ve basın açıklamalarının hayata geçirilme biçimi tartışma konusu olurken, Zorunlu Tasarruf Fonu'nda biriken paraların hak sahiplerine nakden ve defaten ödenmesinin sağlanması için hükümet nezdinde girişimlerde bulunulmasına karar verildi. Toplantılardan ikincisi Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer'in kabulünün ardından gerçekleştirildi.

Ankara, İzmir, Gaziantep, Eskişehir ve İstanbul'da gerçekleştirilen bölgesel miting ve basın toplantılarında genel talepler dile getirilirken, zorunlu tasarruf fonunda biriken paralarının hemen ödenmesi istendi. 24 Haziran 2000 tarihinde İstanbul'da düzenlenen mitingde TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral ve TÜRK-İŞ yöneticileri de yeraldı.

Emek Platformu Başkanlar Kurulu 19 Haziran 2000 tarihinde zorunlu tasarruf fonunda biriken paraların geleceği konusunu görüşmek üzere Hazine'den sorumlu Devlet Bakanı Recep Önal ile bir görüşme yaptı. Önal, görüşmede platform temsilcilerinden gelen "nakden ve defaten" ödeme talebine karşı çıkmadı ancak somut bir öneri de getirmedi. Toplantıda geri ödemelerle ilgili ayrıntıların belirlenmesi için Emek Platformu Temsilcileri ile Hazine Müsteşarlığı temsilcilerinin yer alacağı bir teknik komite oluşturulmasına karar verildi. Komitenin yaptığı iki toplantıda Hazine Müsteşarlığı temsilcilerinden fonda biriken paralarla ilgili gerekli bilgilerin alınması hedeflenirken Emek Platformu'nun talepleri dile getirildi. Her iki toplantıdan da somut bir sonuç alınamadı, bir sonraki toplantının temmuz ayı sonlarında yapılacağı bildirildi.

Emek Platformu Başkanlar Kurulu, 21 Haziran 2000 tarihinde Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer tarafından kabul edildi. Kabulde, çalışma yaşamının içinde bulunduğu sorunlar dile getirildi.

Sezer'i ziyaretin ardından aynı gün yapılan Emek Platformu Başkanlar Kurulu toplantısında, zorunlu tasarruf fonunda biriken paralarla ilgili Devlet Bakanı Recep Önal ile yapılan görüşme değerlendirildi. Toplantıda, paraların nakden ve defaten ödenmesindeki kararlılık dile getirilerek, bir oyalama politikasına alet olunmayacağı ve kısa bir süre içinde somut bir öneri ile gelinmezse platform olarak gerekli tavrın alınacağı ifade edildi.

ENERJİDE TEHLİKELİ OYUN

Mustafa KUMLU
TES-İŞ Genel Başkanı
ve
TÜRK-İŞ Genel Mali Sekreteri

Başbakan Yardımcısı ve Devlet Bakanı Hüsamettin Özkan, Ekonomik ve Sosyal Konsey'in 27 Haziran 2000 tarihli toplantısında elektrik santrallerinin işletme hakkı devirlerinin bu yıl sonuna kadar gerçekleştirileceğinin güvencesini "işletme hakkı devri modelli konusunda tıkanma var" diye dert yanan işverenlere verdi.

Oysa, üretildiği anda tüketilen elektrik enerjisinin, üretim ve dağıtım süreçleri merkezi bir koordinasyonu ve etkin bir planlamayı gerektirmektedir. Ülke sanayiinin en önemli girdilerinden olan elektrik enerjisi, sanayileşmenin ve kalkınmanın da bir göstergesidir. Enerji politikaları stratejik bir öneme sahiptir ve yapılacak yanlışlık veya plansızlık ülkenin geleceğini etkiler.

Doğru olan, elektrik enerjisinin bir ticari meta olarak algılanmaması, üretim, iletim ve dağıtımının devlet eliyle yürütülmesidir. Bu alandaki özelleştirmeler hem sosyal devlet ilkesine aykırıdır, hem de ülke bağımsızlığının ipotek altına alınmasıdır.

1980'lerden bu yana Türkiye, "özelleştirme" adı altında çok ciddi bir yanlışın içindedir. Bu yanlış, uluslararası tahkime yol açan Anayasa değişikliği ve çıkarılan uyum yasaları ile doruk noktasına ulaşmıştır.

Enerji özelleştirmeleri, Türk halkını ve geleceğini tehdit eder niteliktedir. Ulusal ekonomiye ve ulusal savunmaya zarar verecektir. Bizim enerji işkolundaki özelleştirmelere karşı çıkmamızın nedeni ulusal kaygılardır. Duyarlılığımız ulusal çıkarlar çerçevesinde doruk noktaya çıkmakta, karşılaştığımız duyarsızlık ülkemiz adına bizi kaygılandırmaktadır. Anlaşılacağı gibi bu noktada sorun sadece enerji işçisinin sorunu değildir. Ülke çıkarları için mücadele, hangi örgütlülük içinde olursa olsun tüm işçilerin, memurların, işsizlerin, kısacası herkesin görevidir.

Konunun elbette sendikal hareket ve işçi hakları yönü de vardır. Bugüne kadar yapılan özelleştirmelerin işsizliği, işyeri kapanmalarını, sendikasızlaşmayı, kaçak işçiliği, vergi kaçakçılığını, yolsuzluğu, yağmayı, talanı beraberinde getirdiği ortadadır. İş güvencesi yasası çıkartılmadan yapılacak her türlü özelleştirmenin sosyal barış açısından getirdiği tehlikeler, yaşananlarla ortaya çıkmıştır. Bugüne kadar yapılan özelleştirmelerde 250 bine yakın işçi işsiz kalmış, özelleştirilen işyerlerinde yüzde 80'in üzerinde sendikasızlaştırma gerçekleştirilmiş, kaçak ve taşeron işçiler bu

işyerlerindeki sendikalı işçilerin yerini almıştır. Ortaya çıkan tablo, AB'ye üyelik sürecindeki Türkiye için vahimdir ve gerekli yasal düzenlemelerin yapılmaması halinde daha da vahim hale gelecektir. Özelleştirmelerin böylesine can yaktığı bir ülkede, iş güvencesinin sağlanması hem uluslararası imaj, hem de ulusal bir ihtiyaçtır.

Çayırhan Termik Santralı geçtiğimiz günlerde bir gece yarısı operasyonu ile özel işverene geçmiştir. Hazinenin, geriye dönük tahkimden istifa etmek istemeyen Park Holding'e verdiği vize üzerine, Park Enerji Çayırhan'ın "işletme hakkı devrine" kavuşmuştur.

Gelinen noktada, TES-İŞ olarak bu fiili durumun ortaya çıkardığı sürecin aktif takipçisi olacağımızı duyuruyoruz. Artık Çayırhan'da her işçinin bir görevinin de tesisin, tesiste verilen kamu hizmetinin bekçiliği olacağını söylüyoruz. Yüksek tarifeli elektrik üretiminin karşısında, vatandaşa ucuz, kaliteli, sürekli elektrik hizmeti verilmesinin yanında olduğumuzu ifade ediyoruz. Özel kârlar uğruna kamusal zararların halka ödettirilmesini kabul etmeyeceğiz. Yabancı sermayeye ve medya tekellerine teslimiyeti "enerji yönetimi" zannedenleri ulusal çıkarlarımız doğrultusunda uyarmaya devam edeceğiz. Üyelerimizin ve sendikal haklarımızın zerresine zarar verecek girişimlere geçit vermeyeceğiz.

Şu bir gerçek ki, Türkiye'de özelleştirmeler kamuoyunun onay verdiği uygulamalar olmamıştır, olmayacaktır. Türkiye için özelleştirmeler şaibeli işlemlerdir.

Kamu hizmetlerinin başında gelen elektriğin ticarileştirilmesinin nasıl bir tehlike içerdiği ÇEAŞ ve AKTAŞ üzerinde oynanan oyunlarda görülmektedir. Uzan ve Doğan grubunun kavgalarından dökülen gerçekler bile bu yağma operasyonunun yanlışlığını göstermektedir. Bir grubun gazeteleri ve televizyonları devlet üzerinde oluşturulan çok yönlü baskı ve skandallara dikkat çekerken, diğer grubun gazete ve televizyonları "Dünya Bankası bile Uzanlardan kurtulmak istiyor" manşetlerini kullanmaktadır. Uzanlara yönelik SPK operasyonu iri puntolarla ortalığa dökülürken, özelleştirmeden Doğan Grubu'nun aldığı pay üzerindeki şaibe diğer grubun yayın organlarında sayfa sayfa yeralmaktadır. TEK'in bölünmesi, parçalanması ve yağmalanmasında gelinen nokta, bu manşetler sayesinde bir kez daha gözler önüne serilmektedir.

Biz, enerji işkolunda örgütlü tek sendika olarak hükümete "iş güvencesi yasasını hemen çıkarın" diyor, özelleştirmelerle ilgili "yeniden düşünün" çağrısı yapmayı bir görev sayıyoruz. Zararın neresinden dönülürse kâr olacağını biliyor, duyarlılığımızın çoğalarak varlığını sürdüreceğinin bilinmesini istiyoruz.

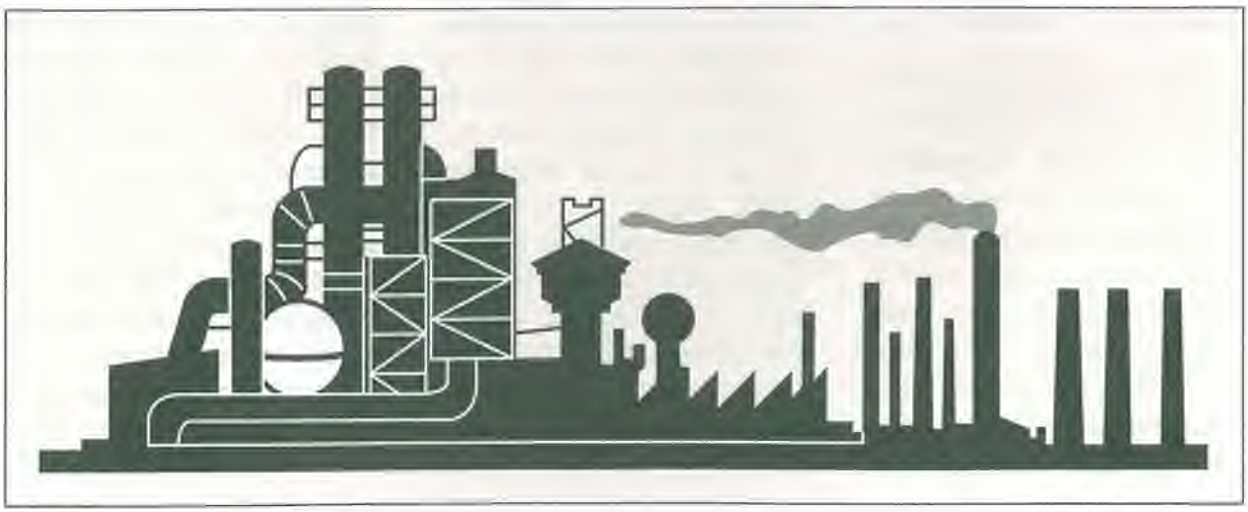

"Küreselleşen Dünyada Herkes İçin Sosyal Kalkınmanın Başarılması" toplantısının ardından

Salih KILIÇ
TÜRK-İŞ
Genel Eğitim Sekreteri

26-30 Haziran 2000 günlerinde, Cenevre'de, "Küreselleşen Dünyada Herkes İçin Sosyal Kalkınmanın Başarılması" başlığı altında, özel bir oturum düzenlenmiştir. Birleşmiş Milletler tarafından düzenlenen oturumun amacı, Kopenhag'ta gerçekleştirilen zirve toplantısından günümüze, geçen beş yılda, sağlanan ve sağlanamayan yanlarıyla hedeflerin değerlendirilmesiydi.

Genel Kurula katılan 170 ülkenin cumhurbaşkanı, başbakan ve bakanlar düzeyindeki heyet başkanları, Kopenhag toplantısından buyana, dünyadaki ve ülkelerindeki gelişmeleri kendi görüş ve yaklaşımları doğrultusunda dile getirmişlerdir.

Ülke temsilcilerinin büyük bir çoğunluğu yaptıkları değerlendirmede, küreselleşme sonrası ortaya çıkan yoksulluk, işsizlik ve eşitsizlik gibi olumsuz sosyo-ekonomik göstergelere karşı yapılan mücadelenin yetersiz olduğunda birleşmiş, bu durumu eleştirmiş ve bu olumsuzlukların giderilmesi için daha etkin adımların atılması gerektiğini belirtmişlerdir.

Toplantının açılış konuşmasını yapan Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Kofi Annan, ekonomik gelişmenin, geniş tabana dayalı ve sürdürülebilir olması halinde hedeflere ulaşılabileceğini, bunun da ancak insanların sağlık, eğitim ve güvenlik gibi temel haklarına yatırım yapılmasına bağlı olduğunu ifade etmiştir. Annan yaptığı konuşmada, bir ülkenin yalnızca ekonomik gelişmeyle, ülke çoğunluğu için insana yakışır ve tatmin edici bir yaşamı sağlayamadığına işaret etmiştir. Annan'ın konuşmasında altını çizdiği noktalar özetle şunlardır:

"Sağlıklı toplum, bütün bireyleriyle ilgilenen ve insanların kendi kaderlerini etkileyen kararların alınmasında onlara ortak olma fırsatını tanıyan toplumdur. Hiç kimseye ayrım yapılmamalı, herkese örgütlenme özgürlüğü sağlanmalıdır. Sosyal ve ekonomik konular birbirinden ayrı tutulmamalıdır. Dünyada artan yoksullukla mücadele edilmesi kaçınılmaz bir zorunluluktur. Eşitlik ve istihdamın sağlanması bütün insanlar için hayati bir önem taşımaktadır."

Beş gün boyunca izlediğim toplantıda dile getirilen ortak sorunlar; ekonomik istikrarsızlık, yoksulluk, adaletsiz gelir dağılımı, işsizlik, yetersiz eğitim, yetersiz sağlık, yetersiz beslenme ve konut açığı gibi sorunların yanı sıra, bu sorunlar kadar önemli olan ülkelerin dış borç ödemeleriydi. Burada dikkati çeken nokta, gündemi belirleyen sorunların, azgelişmiş ülkeler kadar gelişmiş ülkelerin de sorunları olmasıydı.

Gelişmiş ülkelerin ekonomik sorunları hiç kuşkusuz mikro düzeyde kalmaktadır. Ancak, bu ülkelerde de işsizliğin arttığına, çeşitli sosyal problemlerin yaşandığına, özellikle sağlık ve sosyal problemlerin çözümü için külfetin giderek arttığına dikkat çekmek isterim.

Küreselleşen dünyada, yeni dünya düzeninde, insanın, toplumların ve ülkelerin beklentilerine cevap verebilecek, sorunlarına çare olabilecek niteliklerde gelişmelerin çok zor, neredeyse imkansız olduğunu, bu toplantı vesilesiyle yakından görme fırsatını buldum. Bir başka önemli gözlemim ise şu oldu: Gelişmiş ülkelerin temsilcileri bu toplantılarda hem izleyici, hem gözleyici, hem de yönlendirici rolünde görünürken, azgelişmiş ülkelerin temsilcileri ise, ağlama duvarından öteye gitmeyen konuşmalarıyla, kendi sorunlarıyla baş başa ve çaresiz göründüler.

Burada, zirve toplantısının sonunda yapılan ve iki bölümden oluşan siyasi sonuç açıklamasına da yer vermek istiyorum. Birinci bölümde yer alan önemli noktalar özetli şu şekildedir:

- Hedeflere ulaşılması bakımından zirve toplantıları önemli olup, Kopenhag'da yapılan zirve toplantısının kararlarını daha etkin bir şekilde uygulamak için, toplantıya katılan bütün hükümetlerin taahhütte bulunmaları gerekmektedir.
- Kopenhag toplantısından bu yana pek çok hükümet sosyal gelişmeyi sağlamak için çaba harcamıştır. Ancak bu çabalar yetersiz kalmıştır. Hedeflere ulaşılması için daha çok çaba gösterilmelidir.
- Arzu edilen gelişmenin sağlanabilmesi için, tam istihdamın sağlanması, yoksulluğun ortadan kaldırılması gerekmektedir.
- Küreselleşme ve teknolojik gelişmeler, sosyal gelişmenin sağlanması için büyük fırsatlar yaratmıştır. Bununla birlikte, finans krizleri, yoksulluk, güvensizlik, dışlanma ve eşitsizlik gibi sorunlara da yol açmıştır. Bu da özellikle gelişmekte olan ülkelerin küresel ekonomiye katkılarını ve entegrasyonunu engellemektedir. Bu engellerin ortadan kaldırılması için gerekli adımlar atılmalıdır.
- Zirve toplantısına katılanlar, uluslararası düzeyde yeni ve ek kaynakları sağlayıp seferber ederek tam verimli istihdamı (temel işçi hakları, göçmen işçiler dahil) yaratma taahhüdünü tekrarlamaktadırlar.
- Kopenhag açıklamasında yer alan maddeler ve programın bütün düzeylerde uygulanması gerekmektedir. Bu taahhüdün uluslararası dayanışma ve işbirliği olmadan uygulanması mümkün değildir. Dış borç faizlerinin yükü pek çok gelişmekte olan ülkenin ekonomisini zorlamaktadır. Bu soruna çözüm bulunması gerekmektedir.
- Yoksullukla mücadele, sivil toplumun ve yoksul insanların birlikte mücadele etmelerini gerektirmektedir.
- Yoksulluk içinde yaşayan insanlarla dayanışma içinde olduğumuzu tekrarlamaktayız.
- Kopenhag açıklaması ve eylem programının uygulanmasını sağlayacak en önemli koşullardan biri de uluslararası işbirliğidir.
- İnsanların durumunu iyileştirmek, ortak taahhüdümüze yeni bir güç vermek, Kopenhag açıklaması ve eylem programını uygulamak için yeni adımlar atmış bulunmaktayız. Yeni bin yılın başında gelecek nesillere olan sorumluluğumuzu idrak ederek, küreselleşen bir dünyada herkese sosyal gelişme ve adaleti sağlamayı taahhüt ederiz.

İkinci bölümde yer alan açıklamada, Kopenhag'da yapılan sosyal gelişme zirve toplantısında alınan kararların uygulama sonuçları değerlendirilmiş olup, özetle şu şekildedir:

Mart 1995'te yapılan Dünya Zirvesi toplantısından bu yana en önemli gelişmelerden biri, sosyal gelişme konusuna verilen önceliktir. Toplantıdan sonra globalleşme işlemi, taahhütlerin yerine getirilmesi yolunda yeni sorunlar yaratmıştır. Bu sorunlar genellikle gelişmekte olan ülkelerde görülmektedir. Bazı ülkelerde ekonomik gelişme görülürken, bazı ülkelerde bunun tersi görülmektedir. Dış borçların yükü artmıştır. Bunun yanında, gelişmekte olan ülkelerin dış ticaret işlemlerinde kötüleşme görülmektedir. Bu durum göz önünde tutarak, globalleşmenin olumsuz etkilerini ortadan kaldırmak için reformların yapılması gerektiği anlaşılmıştır.

Gelişmenin esas amacı, insanların yaşam standartlarını yükseltmek, ekonomik ve sosyal alanlarda katılımlarını sağlamak olduğuna göre, Kopenhag'da belirlenen hedeflere ulaşmak için aşağıda belirtilen işlemlerin yerine getirilmesi gerekmektedir. Bu işlemler özetle şöyledir:

- Yoksulluğu ortadan kaldırmak.
- Tam istihdamı sağlamak.
- Sosyal entegrasyonu sağlamak.
- Afrika ve en az ekonomik gelişme sağlayan ülkelere öncelik vermek ve gerekli yardımları bu ülkelere sağlamak.
- Sosyal gelişmeyi sağlamak için kaynak yaratmak.
- Sosyal gelişmeyi sağlamak için kapasiteleri artırmak ve güçlendirmek.

Genel temennilerden öteye gitmeyen siyasi bildirinin yaptırım gücü ve bu yönde eylemi olmayan, kağıt üzerinde kalacak kararlar olduğu kanaatini taşıyorum. Katılımcıların genel kanaati yanında, toplantıyı izleyen basın mensuplarının da aynı kanaati taşımaları benim bu kanaatimi güçlendirmektedir. Bunu doğrulayan bir başka gösterge, katılımcıların toplantıya olan ilgisizliğidir.

Bu gelişmeler ve yaklaşımlar sonucunda düşüncelerimi şu şekilde ifade etmek istiyorum: Küreselleşme olgusu, ekonomik, sosyal ve kültürel sonuçları itibariyle oldukça karmaşık bir gelişme göstermektedir. Ancak, bu toplantıda da açık bir şekilde görüldüğü gibi, küreselleşme, güçlü, gelişmiş sanayi ülkelerin lehine gelişmekte, azgelişmiş ülkelerin aleyhine sonuçlar vermektedir.

Buradan hareketle, azgelişmiş ya da gelişmekte olan ülkelerin, küresel gelişmeleri düşünerek, teknolojik gelişmelere uyum göstermeleri, bunun yanında yerel düşünüp, yerel davranarak, yaşam tarzlarını buna göre düzenleyerek gelişmelerini sağlamaları gerektiğine inanıyorum.

Küreselleşmenin yarattığı yabancı sermaye egemenliği karşısında teknoloji üreten yatırıma öncelik veren yabancı sermayeye karşı açık olarak, ama akıllı davranarak, tüketici bilincini genel kültür yapımızı bozmadan, üreterek tüketme bilincini geliştirmemiz gerektiğini düşünüyorum. Dış kredilerle, dış reçetelerle hiçbir yere varılamayacağı, ekonomik bağımlılıktan kurtulunamayacağı görülmüştür. Ancak bu koşullarda, gelişmelerden ders alarak, ülkemizin ekonomik gücünü geliştirebiliriz, aksi taktirde zenginlik yaratmadan sosyal adaleti sağlamak pek mümkün gibi görünmüyor. Öte yandan, zenginleşirken bencillikten uzaklaşmak, paylaşma kültürümüzü geliştirmek, 'ben' bilincinden 'biz' bilincine geçişi sağlamak, sağlıklı toplumun oluşturulmasında atılması gereken adımlardır. Bir başka önemli nokta, ekonomik gelişmeyle sosyal gelişme aynı paralelde olmadığı durumda, bunun bizi götüreceği yer hiç kuşkusuz ki kaostur. Bu anlayış hem demokrasiyi güçlendirir, hem de toplumun beklentilerine cevap verebilecek güce kavuşur.

ULUSAL EGEMENLİK, DEMOKRASİ, SENDİKAL HAKLAR

Yıldırım KOÇ
TÜRK-İŞ
Genel Başkan Danışmanı

İşçi hakları, sendikal hak ve özgürlükler, demokrasi ve emeğin özgürleşmesi mücadelesiyle ulusal bağımsızlığın ve ulusal egemenliğin (milli hakimiyetin) korunması ve daha da geliştirilmesi mücadelesi ayrılmaz bir bütün oluşturmaktadır. Özellikle günümüzde bu bütünlüğün kavranılamaması, birçok alanda yanlışlıklara ve eksikliklere yol açmaktadır.

Ulusötesi şirketler, hakimiyetlerini dünya ölçeğinde kurma ve pekiştirme çabasındadır. Ulusötesi şirketlerin eriştikleri güç düzeyi, bunların gelişmekte olan ülkelere karşı politikalarında önemli bir değişime yol açmıştır.

Geçmişte bir çokuluslu şirket ülkemizde yatırım yapacağı zaman, koşullara bakıyor ve bunlara bağlı olarak yatırım yapmaya veya yapmamaya karar veriyordu. Bu dönem gerilerde kalmıştır. Şimdi bir ulusötesi şirket Türkiye'de yatırım yapmaya karar veriyor; ardından Türkiye'deki koşulların bu yatırım için uygun hale getirilmesini talep ediyor. OECD bünyesinde geliştirilen Çoktaraflı Yatırım Anlaşması (MAI) ve imtiyaz sözleşme ve şartlaşmaları da dahil olmak üzere uluslararası tahkim, bu niyetin ve çabanın ürünüdür. Diğer bir deyişle, ulusötesi sermayenin günümüzdeki politikasını bağımsızlıkla, ulusal egemen-

likle ve demokrasiyle bağdaştırabilmek mümkün değildir. Uluslararası Para Fonu, Dünya Bankası ve Dünya Ticaret Örgütü de bu alanlarda ulusötesi sermayenin önünü açmaya çalışıyor.

Ulusötesi sermaye ulusal bağımsızlığı, ulusal egemenliği ve ulus-devleti zayıflatmak ve mümkün olan yerlerde yoketmek istiyor. Bağımsızlığın ve ulusal egemenliğin olmadığı yerde demokrasi de, işçi hakları da, sendikal hak ve özgürlükler de olamaz. Çağdaş sömürgeciliği kabullenmek, işçi haklarının yokedilmesini de kabullenmek demektir.

Bu nedenle, ulusötesi sermayeye karşı mücadelenin iki ayağı vardır. Birinci ayak, ulus-devletin, ulusal bağımsızlığın ve ulusal egemenliğin ve böylece demokrasinin, işçi haklarının ve sendikal hak ve özgürlüklerin korunmasıdır. Bu çaba, ülke içinde en geniş ulusalcı (millici) birlikteliğin sağlanmasından geçer. İkinci ayak, ulusötesi sermayeye karşı en geniş ve etkili uluslararası birlikteliğin yaratılması ve güçlendirilmesidir. Bu mücadelede işçilerin, memurların, işsizlerin ve emeklilerin (bir bütün olarak işçi sınıfının) kendi kesimsel çıkarları ile ulusal çıkarları tam bir uyum içindedir.

Ulusötesi sermayeye, onun çıkarlarının temsilcisi kurum ve kuruluşlara (IMF, Dünya Bankası, Dünya Ticaret Örgütü, v.b.) veya onun bu mücadelede kullandığı çeşitli araçlara (MAI, uluslararası tahkim, v.b.) karşı mücadelede yalnızca işçi sınıfının uluslararası işbirliği ve dayanışması yeterli değildir. Bu karşı çıkış, demokratik ve sosyal ulus-devletten, ulusal bağımsızlıktan ve ulusal egemenlikten yana en geniş güçlerle oluşturulacak birlikteliklerle de güçlendirilmelidir. Uluslararası işçi sınıfı ve sendikacılık hareketinin ulusötesi sermayeye karşı mücadelesinin henüz çok zayıf olduğu koşullarda, bu eksikliğin giderilmesine çalışılırken, ittifaklarda ağırlığın ulusal bağımsızlık ve ulusal egemenlik (milli hakimiyet) yanlısı güçlere verilmesi bugün için kaçınılmaz gözükmektedir.

Durum böyle iken, bazı kişilerin davranışlarını anlamak mümkün değildir.

Ulusal bağımsızlığı ve ulusal egemenliği ortadan kaldırmaya çalışan ulusötesi sermayenin ve onun denetimindeki kurumların ve süper devletlerin, Türkiye'ye demokrasi ve insan hakları getireceğine inananların olmasını anlamak mümkün değildir.

23 Nisan'da Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nı kutladık. Ulusötesi sermayenin talepleri doğrultusunda uluslararası tahkimin en geniş biçiminin kabul edildiği, özelleştirmelerin ve tarımda çöküşün hızlandırıldığı, sosyal güvenlikte yeni saldırıların planlandığı ve çalışanların ve emeklilerin haklarına yönelik programların adım adım gündeme getirildiği koşullarda, bu sürece katkıda bulunanların ulusal egemenliği (milli hakimiyeti) kutlamayı içlerine nasıl sindirdiklerini anlamak mümkün değildir.

Özelleştirmecilerin, emperyalizme karşı dünyada ilk başarılı ulusal kurtuluş savaşını veren ve yabancıların ellerindeki elektriği, suyu, madenleri, ormanları, demiryollarını, Reji'yi, tramvayları ve diğer başka şirketleri millileştiren ve devletleştiren Mustafa Kemal Atatürk'ün Anıtkabir'ini nasıl ziyaret edebildiklerini anlamak mümkün değildir.

Özelleştirmecilerin, Türkiye'nin bağımsızlığı ve ulusal egemenliği için demir çelik işletmelerini, TİGEM'leri, çimento fabrikalarını, SEKA'yı, şeker fabrikalarını, tersaneleri, denizcilik işletmelerini, limanlarını, THY'yi, Telekom'u, Sümerbank fabrikalarını, Etibank'ı kuran Mustafa Kemal Atatürk'ün huzuruna nasıl çıkabildiklerini anlamak mümkün değildir.

Bugün ulusal bağımsızlık, ulusal egemenlik, demokrasi, işçi hakları ve sendikal hak ve özgürlükler mücadelesi ayrılmaz bir bütünlüktür. Bu bütünlük temelinde bir mücadele sağlanmadan, başarı şansı yoktur.

ZORUNLU TASARRUF UYGULAMASI

Namık TAN / TÜRK-İŞ Araştırma Müdür Yardımcısı

Zorunlu tasarruf uygulaması, çalışan kesimin haklarının yeterince korunmadığı ve tasarruflarının değerlendirilmediği bir yapıya dönüşmüştür. Nisan 1988 tarihinden bu yana kesilen işçi ve işveren paylarının en iyi şekilde değerlendirilmesi yasada öngörülmesine rağmen, Hükümetler fondaki birikimleri ucuz kredi biçiminde kullanmıştır.

Devlet toplanan birikimleri en iyi şekilde değerlendirmediği gibi, kesintilerin tahsilinde ve izlenmesinde yetersizlik içerisinde kalmıştır. Bugün zamanında yatırılmayan primlerin tahsilinde güçlükler yaşanmakta ve hak sahipleri mağdur edilmektedir.

Zorunlu tasarruf uygulamasında diğer bir haksızlık da, on ve daha az işçi çalıştıran işyerlerinde yaşanmıştır.

Bu uygulama, ekonomik kayıplar yanında işyerlerinin küçülmesini de beraberinde getirmiştir.

Fondaki Birikimler Korunamamıştır

Zorunlu tasarruf uygulaması, çalışan kesimin haklarının yeterince korunamadığı ve tasarrufların Hükümetlerin kendi programlarına göre yönetildiği bir yapıya dönüşmüştür.

12 yılı aşkın bir uygulama dönemine bakıldığında, zorunlu tasarruf birikimleri yasada öngörülen "mevduata uygulanan en yüksek faiz oranı kadar nema artışı yapılır" hükmü hiçe sayılmış ve nema artış oranları Yüksek Planlama Kurulu tarafından komik denecek oranlarda olmuştur.

Hükümetler, zorunlu tasarruf fonunu bütçeye destek olarak kullanmış ve hak sahipleri büyük zararlara uğramıştır.

Yüksek faiz uygulaması ile borçlanan Hükümetler, zorunlu tasarruf fonundaki birikimleri kuşa döndüren bir uygulama içerisinde bulunmuştur.

Zorunlu tasarruftaki birikimlerin son oniki yıldaki hazine bonosu, dolar ve enflasyon artışları ile karşılaştırıldığında karşımıza farklı bir tablo çıkmakta ve çalışanların birikimlerinin yeterince değerlendirilmediği sonucuna varılmaktadır.

Bu durumda, en sınırlı kazancı zorunlu tasarruf fonuna uygulanan nema artış oranları getirmiş ve 7.5 milyon çalışan mağdur edilmiştir.

Bu haksızlığın sürmemesi için, sistemin tasfiyesi gerekir.

Bu konuda en sağlıklı çözüm, hak sahiplerine ana para ve nemaları ödemek ve uygulamaya son vermektir.

TBMM'si genelde yapılan haksızlığı kabul etmekte, aynı duyarlılığı sorunun çözümünde gösterememektedir.

2000 yılındaki uygulama ise, daha da kaygı verici bir nitelikte bulunmaktadır. Fondaki birikimleri daha da küçülten bir

sitem uygulanmaktadır. En son açıklanan endeks değerine göre, nema artış endeksi küçülmüş, yani hak sahiplerine ödenecek tutar azalmıştır. Hazine, farklı bir yöntem uygulamakta ve yürürlükteki yasayla çelişen bir sistem geliştirmektedir.

Hükümet, ödemeleri zamana yaymak istemektedir. Bu yaklaşım, çalışanların tepkisini çekmektedir. Ödemelerin sadece emeklilik döneminde yapılması durumunda, çalışanların alacakları paraların bir anlamı kalmayacaktır.

Kesintiler Haziran 2000 itibariyle sona ereceğinden, endeks değeri küçülen bir nema yöntemi sonucu hak sahiplerinin kayıpları da büyüyecektir. Bu bakımdan, Haziran 2000 itibariyle birikimlerin hak sahiplerine ödenmesi dışındaki seçenekler kabul edilemez nitelikte görülmektedir.

ZORUNLU TASARRUF KESİNTİ ORANLARI

Dönem	İşçi Payı (%)	İşveren Payı (%)
01.04.1988 - 14.01.1989	2	3
14.01.1989 - 14.07.1989	3	4.5
15.07.1989 - 14.07.1994	4	6
15.01.1994 - 01.06.2000	2	3

YILLARA GÖRE NEMA-ENFLASYON-DOLAR-HAZİNE BONOSU ARTIŞ ORANLARI

	Nema	Enflasyon	Dolar	Hazine Bonosu
1989		62.3	49.2	60.4
1990	52.9	48.6	22.9	53.1
1991	90.3	59.2	64	80.8
1992	58.8	61.4	60.6	88.1
1993	23.6	60.3	59.7	87.5
1994	58.5	149.6	170.6	165.8
1995	27.1	65.6	54	122.7
1996	5.2	84.9	77.4	130.6
1997	17.2	91.0	85.1	122.5
1998	5.2	54.3	71.8	121.0
1999	1.6	62.9	60.9	105.0

Dolar, TCMB ortalama döviz alış kurlarıdır.
Enflasyon, TEFE dönem sonu artışlardır.
Hazine Bonosu, yıllık ortalama artışlardır.

Kapalı Kapılar Ardında, Ulusal Tekel, Uluslararası Tekellere Nasıl Peşkeş Çekiliyor?

Sinan VARGI / TÜRK-İŞ Teşkilatlandırma ve Tüketici Sorunları Uzmanı

GEÇMİŞTE HAZIRLANAN SENARYO

1970'li ve 80'li yıllar, siyasi çatışmaların arka planında, Türkiye'de 2000'li yıllarda uygulanmak üzere yeni bir tezgahın daha oluşturulmaya başlandığı bir dönem olarak hatırlanacaktır. Bu tezgahın senaryosunu yabancı sigara firmaları yazmışlardı. Senaryo bugüne kadar özelleştirmeye tapan yerli destekçilerini de arkasına alarak uygulandı. Türk tütünü eken köylünün ve Türk sigara endüstrisinin en fazla gelir getiren kuruluşu, akıl almaz saptırma politikaları ile kar etmeyen bir kuruluş olarak gösterilirken her zaman savunduğumuz özelleştirme talanı ve peşkeşi sigara sanayi içinde de yaşamaya başladık.

Türkiye'nin genç nüfusu yabancı sigara tekellerinin iştahını kabartıyor.

4207 sayılı Yasaya rağmen, yabancı sigaraların gizli reklamları özellikle gençlerin devam ettikleri mekanlarda fütursuzca devam ediyor. Yabancı sigara firmaları bir yıl boyunca bu mekanlarda üzerinde markaları bulunan bir kaç kül tablasının kullanılması için milyarlarca lira para ödüyorlar.

TÜRK-İŞ, yabancı sigaraların 4207 sayılı Yasaya rağmen sürdürdükleri gizli reklam kampanyasını durdurmak için İçişleri, Sanayi ve Ticaret ve Sağlık Bakanlıklarına başvurdu.

1980'li yılların başında yabancı mal ve markaları kullanmak toplumda kişiler arasında sosyal bir statü farkı doğurmaya başladı. Ekonomik güçsüzlüğe rağmen, bu statü farkını elde edebilmenin tek ve en ucuz yolu ise hemen her köşe başında kaçak olarak satılan yabancı sigaraları içmek ve ikram etmek olarak görüldü.. Yabancı sigaralar ülkeye kaçak olarak girmeye başlayınca mevcut yönetim, bunları durdurmak yerine, küreselleşmenin ilk görüntüleri adı altında serbestleştirme ve yerli üretim yolunu seçerek, Türkiye'yi oynanan tezgahın yeni bir aktörü durumuna getiriyordu. 1984 yılında çıkartılan kanun hükmünde kararname ile dağıtımı ve satışı TEKEL tarafından yapılması şartıyla kaçakçılığı önlemek ve kaçakçıya akan paranın devlet kasasına akmasını sağlamak için sigara ithalatına izin verildi. Kendi içinde doğru gibi görünen bu politika genel tütün politikası açısından çok uluslu sigara şirketlerinin senaryosunun bir parçasıydı.. Önce devlet kanalıyla yabancı sigara yaygınlaştırılarak, yerli sigara imalatının önü kesilecekti. Yerli sigara ile yabancı sigara arasındaki satış oranları ile yerli sigaraların satışı verimsiz, karsız gibi gösterilerek, yabancı sigara firmalarının yerli tütünü işleyen çiftçiyi, işçiyi ve fabrikaların tamamının kendi hegemonyaları altında almak için

sürdürdükleri bir senaryo uygulamaya böyle konmuştu. Yirmi yıla yaklaşan yabancı sigara senaryosunu parça parça ve tarihsel sıralamasına göre ele aldığımızda gerçeği daha iyi görmek mümkün olabiliyor.

1984 yılında 2726 ton ithal sigara satılırken, 1985'te bu rakam 5959 tona çıktı. Buna göre içilen her on sigaradan biri yabancı marka taşıyordu. 2000'li yıllarda bu rakam içilen her iki sigaradan birinin yabancı sigara olmasına kadar sürecekti. Yabancı sigaralarla ilgili ilk yerli üretim Ocak 1993'te başladı. 31 Mart 1997 tarihinde ise Samsun ve Yeni Harman sigaralarının yabancı bir firma tarafından üretilip satılmasına ilişkin Yüksek Planlama Kurulu kararı alındı. 25 Aralık 1997 tarihinde ise Resmi Gazete'de yayınlanan bir kararname ile TEKEL'in kendine ait markalarının fabrikalarını ve diğer varlıklarını tahsis ederek ortaklıklar kurabileceği düzenlemesi getirildi. 14 Temmuz 1998'de ise hisselerinin yüzde 51'i bir yabancı sigara firmasına, yüzde 49'u'da TEKEL çalışanlarına ait olduğu iddia edilen REYTEK adlı bir şirket kuruldu..

NEDEN TÜRK MARKALARINI İSTİYORLAR?

Sigara pazarındaki çeşitliliğe rağmen, yabancı sigara tekellerinin 1996 yılına kadar hemen her yeri reklamlarla donatmalarına karşın, yerli üretim sigaralarda 1996 yılında ilk üç sırada yer alan Maltepe,Samsun ve Tekel 2000'de yüzde 64'lük Pazar payı korunmuştu. Yüzde 64'lük pazar payında ise yüzde 44 oranında Maltepe ve Samsun'un geldiği görülmekteydi. Yabancı sigara firmaları **rekabet ederek** TEKEL'i ortadan kaldıramayacakları anlamışlardı. Çünkü farklı tütün kullanan tiryakiler reklamlardan etkilenerek sigaralarını değiştirmiyorlardı. İki farklı tütünden yapılan sigaralar eşit şartlarda birbirinin pazar payını yok etmemişlerdi. Bunun için yeni bir senaryo uygulamaya kondu.. Türk tütünü ile yapılan sigaraların üretimini ve satışını ortadan kaldıracak düzeyde azaltılacaktı. Bu uygulama hem sigaraya yeni başlayan genç neslin Türk tütünü ile tanışmasını engellenecek, hem de sigarayı zor bulan tiryakiler canından bezdirilerek sigara değiştirmeye zorlanacaktı. Senaryo buydu ve aynen uygulamaya kondu.. Önce Samsun 216 sigarası ortadan kaybedildi. Sonra Samsun başta olmak üzere Maltepe sigarasının da isim hakkı devredildi.

Türk tütünü ve sigarası yerine yabancı sigaraları yaygınlaştırmak için yabancı sigara firmaları işin mevzuat yönünü çözümledikten sonra geniş bir reklam kampanyasına giriştiler. Kentlerde tüm duvarlar sigara reklamları ve kovboy resimleri ile dolduruldu. Reklam filmlerinde oynayan bu kovboylardan birinin akciğer kanserinden ölmesi ile ilgili film yurt dışında toplatılırken Türkiye gibi gelişmekte olan ve sigara endüstrisi ele geçirilmesi planlanan tüm ülkelerde önce açık sonraları ile bilinçaltı reklam yolları geliştirilmeye başlandı.

ANAP MİLLETVEKİLİ BÜLENT AKARCALI; "İĞRENÇLER"

"Philip Morris şirketinin Türkiye'de çalıştırdığı insanlara bir talimatı var. Eğer gençleri 15 yaşından önce sigara müşterisi yapmazsanız başarılı sayılmazsınız diyor bu talimatta. İşte bu kadar İĞRENÇLER" (Milliyet, 21.10.1995 Melih Aşık, Açık Pencere)

Yukarıdaki konuşma, Anavatan Partisi Milletvekili Bülent Akarcalı tarafından Uluslararası Akciğer Hastalıklarıyla Savaş Birliği'nin İstanbul'da düzenlediği toplantıda yapılmıştır. Milletvekili Akarcalı bu arada Başkan Clinton'a da bir çağrı yaparak şunları söylemişti.

"ABD yönetimi Amerikan şirketlerinin ülke dışındaki faaliyetlerini kontrol yetkisine sahiptir. Bu şirketler ABD'de hangi kurallara uyuyor, hangi ahlaki sınırlar içinde çalışıyorsa başka ülkelerde de aynı kurallara uymalı, o ülkenin çocuklarını zehirlememelidir."

TÜTÜN MAMULLERİNİN ZARARLARININ ÖNLENMESİNE DAİR KANUN VE KANUNU DELME ÇABALARI

7.11.1996 tarihinde kabul edilen ve 27.11.1996 tarihinde Resmi Gazete'de ya-

yınlanarak yürürlüğe giren, "Tütün Mamullerinin Zararlarının Önlenmesine Dair Kanun" başta sağlık, eğitim, spor, kamu kurum ve kuruluşlarında sigara içilmesini yasakladığı gibi, sigara reklamlarına da önleyici tedbirler getirmişti. Kanunun üçüncü maddesi ise tütün ve tütün mamullerinin **"isim, marka ve alametler kullanılarak her ne suretle olursun reklam ve tanıtımının yapılması veya bunların kullanılmasını teşvik ve özendirici kampanyalar düzenlenmesini"** yasaklıyordu. Kanun, reklam panolarındaki reklamların da 27.11.1997 tarihinden itibaren yasaklanmasını öngörmekteydi.

Türkiye'de sigaraya reklam yasağının henüz düşünülmeye başlandığı bir dönemde Marlboro sigara reklam yasağının çıkmasından sonra geliştireceği ve bir bakıma örtülü reklam olarak adlandırabilecek uygulamalarını düşünmekteydi. Amerikan mahkemelerinde Philip Morris aleyhine açılan davalarda alınan bir karar ile firmanın iç yazışmalarına el konulmuştur. Bu iç yazışmalar "Philip Morris Documentation Site" (Philip Morris Doküman Sayfaları) adı ile açılan internet sayfasında izlenebilmektedir. Bu sayfanın internet adresi : **www.pmdocs.com'dur.** Bu sayfalardan ulaşılan dokümanlar dışında çok detaylı belgeler Minesota eyaleti mahkeme deposunda bulunmaktadır. Bu belgeler internette web sayfasında yapılan ziyarette kullanılan anahtar kelimeye göre sergilenmekte olup, doküman bilgileri içinde adı geçen kurum ve kuruluşlar gösterilmektedir.

1994 yılında Marlboro'nun bir iç raporu şirketin kendi internet adresine girilmişti. http: www.pmdocs.com/getallimg.asp?DOCID. 2500107933/7968 adlı belgede Marlboro Classics, Parliament Jazz CD's ve Parliament Cinema Club adlı aktivitelerin uygulama konduğu ve bunun reklam yasağına karşı bir karşı dengeleme unsuru olarak görüldüğü ifade ediliyordu. (Raporun internetten alınmış kopyası elimizde olup, belge olarak, İçişleri Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Reklam Kurulu Başkanlığına tarafımızca iletilmiştir.)

PARLIAMENT SİNEMA KLÜBÜ SİNEMA MI, SİGARA MI? YARGI NE KARAR VERDİ?

Parliament Sinema Klübü'nüon bir sigara reklamı olduğu ve 4207 Sayılı yasaya aykırı olarak yayınlandığı konusunda açılan davada bilirkişiye havale edilen dosyada, Bilirkişi Kazım Arslan, Ankara 1.Sulh Ceza Mahkemesine verdiği raporunda (Talimat no 1999/266) şunları savunmuştu.

"Temin edilen videoda seyrinde, sözlü olarak Pazar Sineması anonsunun yapıldığı, görüntüye gece mavisi bir tonun geldiği, daha sonra Amerika'dan muhtelif şehirlerin, köprülerin, büyük ve uzun bina silüetlerinin, daha sonra New York yazısının görüntülendiği, ancak bunun üzerine özel olarak büyük puntolarla yazılmış mavi zemin üzerine (PARLIAMENT) yazısının altında da ışıklı bir panonun verildiği, ancak yanan sönen bu panoda yazıların tam belirgin olarak seçilemediği yazının en altında da Pazar Sineması yazısının bulunduğu Gece Mavisi bir renk tonunun perdeyi kapladığı bunun üzerindeki PARLIAMENT yazısının beyaz harflerle aynen sigara paketindeki yazı harflerinin yazılı bulunduğu, bu yazıyı gören PARLIAMENT sözcüğünü okuyan kişinin ilk aklına bu sigaranın gelmesi maksadının güdüldüğü ve bu gece mavisi zemini gören yazıyı okuyan ilk nazarda bunun sigaranın reklamı olduğu sonucuna varır.

SONUÇ : Yukarıda arz ettiğimiz nedenlerden dolayı Star Televizyonunda yayınlanan bu görüntülerin PARLIAMENT Sigarasının reklamını dolaylı olarak verdiği, bu yazıyı okuyan kişi bunun bu sigarının reklamı olduğunu anlayacağı, yasanın dayandığı her ne suretle olursa olsun sözcüğünün burada tatbikinin gerektiği bu nedenle olayda 4207 Sayılı yasaya aykırı harekette bulunulduğu bunun bu suretle algılanması gerektiği sonuç ve kanaatine varmış bulunmaktayım. Tarih : 13.09.1999. Bilirkişi Kazım Arslan ve İmzası)

Dava bu bilirkişi görüşü doğrultusunda devam etti ve Hakim (23099) sanıkların cezalandırılmasına karar verdi.

HOREKA'LARDA GENÇLERİ SİGARAYA ALIŞTIRMAK

Yabancı sigara firmaları tarafından HOREKA adı verilen (Hotel-Lokanta-Kafeterya) isimlerinin kısaltmasıdır) yerlere gidildiğinde hemen dikkatinizi kül tablaları üzerindeki deve görüntüleri veya Philip Morris firması tarafından yaptırılmış Marlboro'nun veya başka sigaraların amblem ve logolarının bulunduğu küllükler çekecektir. Genellikle üniversite çağındaki gençlerin devam ettikleri barlar, kafeteryalarda, ücretsiz dağıtılan kibrit ve çakmaklar promosyon adı altında reklamların devam ettiğini göstermektedir. Kısaca HOREKA adı verilen ve sayıları 1800'ü bulan bu yerlerde sigaraların reklam yasağı ile ilgili olarak belirtilen isim, marka veya **alametler** kullanılarak reklamlarının yapılması konusunda kanunun cezai hükümlerinde ise on milyon liradan beşyüz milyon liraya kadar para cezası uygulanması, cezanın tekerrürü halinde ise en yukarı değeri olan beşyüz milyon TL ceza verileceği hükme bağlanmıştır.

26.11.1996 tarihli Resmi Gazete'de yer alan bu cezai hükümlere rağmen günümüz Türkiye'sinde otel,lokanta,bar ve kafeteryalarda gizli sigara reklamı devam etmekte ve bunlara 4207 sayılı yasada yer alan cezai yaptırımlar ne yazık ki uygulanmamaktadır.

PHİLİP MORRİS HALEN GİZLİ SİGARA REKLAMINA NASIL DEVAM EDİYOR?

Pazarlama kadroları, kentte bulunan hotel, lokanta, kahvehane, bar gibi yerlere giderek Philip Morris Sabancı Pazarlama ve Satış AŞ. başlıklı ve Philip Morris SA antetli kağıda hazırlanan SÖZLEŞME'yi bu gibi yerlerin sahip ve işletmecilerinin önlerine koyarak, bundan böyle kabul ettikleri takdirde Phillip Morris SA tarafından sağlanacak reklam malzemelerinin 1 yıl boyunca kullanılmasını talep etmektedirler. Bu iş karşılığında ise işletmenin büyüklüğüne ve müşteri kapasitesine göre tespit edilen 3 milyar TL ile 280 milyon TL arasında değişen bedelleri kendilerine teklif etmektedirler.

Örneğin Dalyanköy-Çeşme-İzmir bölgesinde faaliyet gösteren bir balık lokantası ile 20.9.1997 tarihinde yapılan bir sözleşme, 3.10.1997 tarihinde PM-SA tarafından onaylanarak yürürlüğe girmiştir. PM-SA-BANCI, bu balık lokantasında kullanılmak üzere 72 adet kül tablası, 6 adet tepsi, 6 adet yer küllüğü, 6 adet de buzluk teslim etmiştir. Lokantaya bu iş için 805 milyon TL ödenmiş, lokanta da bu iş için fatura kesmiştir. Tüm bu sözleşmelerin kopyası elimizde mevcut olup yapılan bu işlemler 4207 sayılı yasanın 3.maddesine aykırılık teşkil ettiği ifade edilebilir. 22.9.1998 tarihinde ise yine PM-SA 200.000 adet kibrit yaptırarak bunu İzmir'e göndermiştir. 200.000 adet kibrit ile ilgili sevk irsaliyesi AE 382914 numaralıdır. Bu kibritlerin üzerinde PM-SA tarafından üretilen sigaraların logoları yer almaktadır. 200.000 adet kibrit 4207 sayılı yasaya rağmen HOREKA'lara gelen müşterilere hediye olarak dağıtılmıştır.

FORMULA-1 OTOMOBİL YARIŞI MI YOKSA SİGARA REKLAMI MI?

TÜRK-İŞ'İN FORMULA-1'E TEPKİSİ

TÜRK-İŞ ülkemizde Formula-1 yarışları ile sigara reklamı yapılması girişimlerine karşı tepki göstererek, 9.3.2000 tarihinde bir haber bülteni yayınladı.

TÜRK-İŞ Genel Sekreteri ve Tekgıda-İş Sendikası Genel Başkanı Hüseyin Karakoç, "Otomobil yarışı adı altında Yabancı Sigara Reklamının Yapılmasına İzin Vermeyiz " diyerek TÜRK-İŞ'in tepkisini şu cümlelerle ortaya koydu.

"Yıllardan beri Türkiye'de TEKEL'i ortadan kaldırmak, yabancı sigaraları yaygınlaştırmak ve Türk Tütün üreticisini, Amerikan sigaralarına tütün üretmeye mahkum etmek isteyen uluslararası bir plana karşı mücadele veriyoruz. Avrupa'dan kovulan Formula-1 yarışları adı altında Türkiye'de yabancı sigara reklamlarını yaygınlaştırmak için 4207 sayılı Tütün ve Mamullerinin Önlenmesine Dair Kanun'u değiştirme çabalarına izin vermeyeceğiz.

94 dakikalık bir yarışta sigara markalarının seyirci önünden 5993 kez geçtiği saptanmıştır. Özellikle 14-24 yaş grubu gençlere hitap eden bu yarışlarda yine aynı yaş grubuna sigara satışı bilinçaltına yönelik reklamlarla arttırılmaya çalışılmaktadır. Yabancı sigara tekelleri TEKEL'i yok etmek ve yabancı sigara alışkanlığını tüm ülkeye yaymak amacındadırlar. Türk tütünlerinin yabancı markalı sigaralarda yüzde 15'lik dolgu maddesi olmasını istemektedirler. Bu ise tütün eken 500 bin aileden 450 bininin ekonomik ve sosyal açıdan yok olması demektir"

Philip Morris firmasının mahkeme tarafından el konulan dokümanlarını kamuoyu incelemesine açan ,http.www,pmdocs.com/getallimg.asp? DOCID =2500156422/6476 nolu internet dosya numarası, FORMULA-1 Worldwide Evaluation başlığı altında Marlboro logosunu taşımaktadır. 1993 Kasım ayında yayınlanan ve İnternet'e de konan bu raporda şu başlıklar altında bilgiler verilmektedir.

Raporun 17.sayfasında TV'de yayınlanan spor karşılaşmalarının genel bir dökümü verilmekte ve araştırma kapsamında bulunan erkeklerin (18-45 yaş grubu) genellikle seyrettikleri spor karşılaşmalarının türleri yüzdeler itibarıyla şöyle verilmiştir. Futbol yüzde 56, Formula-1 yüzde 44, Atletizm yüzde 29, Tenis yüzde 28, Bisiklet yüzde 16, Golf yüzde 7

FORMULA-1 yarışları ile Marlboro'nun arasındaki ilişki ise raporun genel değerlendirme başlıklı 54.sayfasında şu şekilde verilmektedir.

- Formula-1 yarışları dünyanın futboldan sonra en çok seyredilen ve gazetelerde okunan spor aktivitesidir.
- Hedef grup içinde yer alan erkeklerin yüzde 63'ü bu yarışlarla ilgilidir. Gençler ve erişkinler Formula-1 sürücüsünü yüksek teknolojinin modern atına binen kovboy olarak görmektedirler.
- Televizyon programları giderek genişlemektedir.
- Marlboro Formula-1 ile eşdeğer tutulan bir marka olup ankete katılan erkeklerin yüzde 68'i bunu marka olarak belirtmişlerdir.
- Formula-1 ile Marlboro arasındaki ilişki dikkate alınabilir bir varyasyon göstermektedir.
- Bazı sigara reklamının tamamen yasaklandığı ülkelerde, Formula-1 iletişim kurmak için tek araç durumundadır.

İşte Philip Morris raporundan altı çizili olarak aktardığımız son değerlendirme, bizim ülkemize getirilmek istenen Formula-1 yarışları ile Marlboro arasındaki ilişkiyi açıkça ortaya koymaktadır.

Milliyet Gazetesi'nde yayınlanan "Otomobil Tutkusu" adlı bir haberde şu sözler geçmektedir.

"Otomobil yarışları pek çok kanaldan canlı olarak yayınlandığı ve milyonlarca izleyiciye ulaştığı için ülkelere ve şirketlere büyük tanıtım fırsatı veriyor. Bu şansı kullanmak isteyenler küçücük de olsa logoları görünsün diye kesenin ağzını sonuna kadar açmakta hiçbir sakınca görmüyor."

SONUÇ

Yıllardır, TEKEL ve yabancı sigaralarla ilgili en üst kademelerdeki bazı yetkililerin demeçlerine baktığınızda, belirgin bir TEKEL düşmanlığı ile, yabancı sigara hayranlığını görmek mümkün. Ülkemizde halen 4207 Sayılı Yasanın 3.maddesine aykırı olarak yabancı sigara reklamlarına devam ediliyor. Kahvehanelerdeki kül tablalarının üzerinde bulunan sigara logolarından, barlarda bedava dağıtılan kibritlere kadar toplanan her türlü malzeme Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ile İçişleri Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığına iletilmiştir. TÜRK-İŞ 4207 Sayılı yasanın amir hükmüne rağmen yapılan sigara reklamlarının önlenmesi ve TEKEL'in özelleştirilmesi ile ülkenin nereye götürülmek istendiği konusunda eğitim yayınları serisinden bir kitap hazırlayarak bu yazıda yer alan gerçekleri belgeleri ile ortaya koymuştur. Bu konudaki takipçi ve ısrarcı tutumumuzu sürdüreceğimizden kimsenin kuşkusu olmamalıdır.

MERAL: "Zorunlu Tasarruf Fonu'ndaki paralarımızı istiyoruz"

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral, Of-Shorzedelere 20 milyar liraya kadar ödeme yapma kararı alan hükümetin, çalışanların zorunlu tasarruf fonunda biriken paralarını da hemen ödemesi gerektiğini belirtti. Meral, zorunlu tasarruf fonunda biriken 5 katrilyonu aşkın paranın ödenmemesi halinde etkin eylemlerin gündeme geleceğini bildirdi.

Meral, konuya ilişkin yaptığı açıklamada tasarrufu teşvik fonu uygulamasıyla ilgili Yasaya yürürlüğe girdiği ilk günden bu yana karşı çıktıklarını ifade etti. Konunun 2 milyon civarında memur ve sözleşmeli personeli, kamu kesiminden yaklaşık 600 bin işçiyi, özel sektörde 10 ve daha fazla sayıda işçi çalıştıran işyerlerindeki 2,5 milyon civarındaki işçiyi doğrudan ilgilendirdiğini ifade eden Meral, "Bugün ülkemizde çalışanları birleştiren birçok temel nokta vardır. Bunların başında da zorunlu tasarruf fonunda biriken paramızın en kısa sürede bizlere ödenmesi gelmektedir" dedi.

Meral, hükümetin 5 katrilyonu aşan bu paranın ödenmesi için kaynak yetersizliğinden söz ettiğini belirterek, "Halbuki 2000 yılının yalnızca ilk üç ayında ödenen faiz tutarı 13,4 katrilyon liradır. Sermayeden alınan borçların geri ödenmesinde hiçbir aksama olmamaktadır" dedi.

Hükümetin of-shorzedelerin kayıplarının giderilmesi için aldığı "20 milyar liraya kadar ödeme yapma" kararına karşı olmadıklarını ifade eden Meral, ancak bu durumun çalışanların devlete olan güvensizliğini artırdığını, devletin vatandaşları arasında ayırım yaptığı kanısının güçlenmesine neden olduğunu ifade etti. Devletin vatandaşlarına eşit davranmak zorunda olduğunu kaydeden Meral, "sermayeye olan borçlar ödenebildiğine, of-shorzedelerin kayıpları karşılanabildiğine göre, tasarrufu teşvik fonunda biriken paralar da hak sahiplerine ödenmelidir" dedi. Meral, bu paraların en kısa zamanda ödenmemesi halinde TÜRK-İŞ'in etkin eylemler gündeme getireceğini bildirdi.

TÜRK-İŞ'TEN SSK PRİM TAVANI ARTIŞINA TEPKİ

✔ **TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu, sigorta prim kazancı tavanının 600 milyon liraya yükseltilmesini öngören Bakanlar Kurulu Kararı'nın iptalini istedi.**

TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu tarafından yapılan açıklamada konuya ilişkin şöyle denildi:

"Bilindiği gibi 4447 sayılı Yasa ile sigorta prim tabanı 192 milyon 450 bin TL., tavanı ise 577 milyon 350 bin TL. olarak belirlenmiş, işçi ve işveren kesimlerinin tepkilerini dikkate alan Hükümet Mayıs ayı sonunda yaptığı yeni bir düzenleme ile 4447 sayılı Yasada değişiklik yaparak Nisan 2000 / Nisan 2001 dönemlerinde sigorta prim tabanının 150 milyon TL., tavanının ise 450 milyon TL.'de sabitlenmesine karar vermiştir.

Durum bu çerçevede iken, 13 Temmuz 2000 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan Bakanlar Kurulu Kararı ile sigorta prim kazanç tavanının, tabanın dört katı, yani 600 milyon TL. olarak yeniden belirlenmesi bu konuda sergilenen yanlış uygulamaların son örneğidir. Uygulama kayıt dışı çalışmayı teşvik edici niteliğinin yanı sıra net ücretteki azalmayı da beraberinde getirecek ve iş gücü maliyetlerini artıracaktır. Vergi toplamadaki başarısızlığı mart ayında verilen gelir vergisi beyannameleriyle de ortaya çıkan hükümet, bütçe açıklarının telafisini yine çalışanların ekmeğine el atmakta bulmuş, yapılan prim artışı ile işçisini sigortalı çalıştıran işvereni de cezalandırmıştır.

2000 yılı için gelirler yüzde 25 ile sınırlanmışken, sigorta giderlerinin yüzde 229.5 oranında artırılmasının hiçbir gerekçesinin olamayacağı açıktır. TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu olarak Hükümetten bu yanlış uygulamadan vazgeçmesini, ilgili Kanun Hükmünde Kararname'nin iptal edilmesini istiyoruz."

SEKA İŞÇİSİ ÇAYCUMA'DAN SESLENDİ

"Fabrikalarımızı peşkeş çektirmeyeceğiz"

Özelleştirme kapsamında bulunan Çaycuma SEKA Fabrikası'nın çalışanları, 1 Temmuz 2000 günü Selüloz-İş Sendikası'nın düzenlediği mitingde; özelleştirmelere karşı tepkisini dile getirdi. Çaycuma Stadı'nda yapılan mitinge, TÜRK-İŞ Genel Teşkilatlandırma Sekreteri ve Genel Maden-İş Genel Başkanı Çetin Altun, Petrol-İş Sendikası Genel Başkanı Mustafa Öztaşkın katıldı.

GMİS ve Selüloz-İş Sendikası'nın tüm şubelerinin, Belediye-İş ve Orman-İş Sendikalarının Zonguldak şubelerinin, yönetici ve üyeleriyle katıldığı mitingde ilk konuşmayı yapan Selüloz-İş Sendikası Çaycuma Şube Başkanı Recep Çapkın, fabrikanın özelleştirilmesinin bölgeden yeni göçlerin yaşanmasına neden olacağını söyledi. Çapkın tüm yöre halkının fabrikalarına sahip çıkmasını istedi.

Daha sonra konuşan Çetin Altun, TÜRK-İŞ ve madenciler olarak SEKA çalışanlarına her türlü desteği vermeye hazır olduklarını söyledi. Altun özetle şu konular üzerinde durdu.

"Bugün yine meydanlardayız. Bugün de Hükümeti, iktidarı, bu kez Çaycuma'dan birlikte uyarıyoruz. Çünkü yanlışlar devam ediyor. Ülkemiz, halkımız kay-

bediyor. Sadece uluslararası tekeller ve onların bir avuç uzantısı kazanıyor.

Bundan önceki iktidarları da her fırsatta uyarmıştık, ama onlar biz emekçileri değil, IMF ve Dünya Bankası'nı dinlediler. Sonuçta halk onlara ceza verdi. Muhalefette iken halktan yana, iktidarda iken sermaye çevrelerinden yana olanlar cezasını çekmiştir.

Geçen hafta Emek Platformu olarak İstanbul'dan uyardık. Bugün Selüloz-İş olarak Çaycuma'dan uyarıyoruz. Bu arada memurlar da her fırsatta bizim gibi ikaz ediyorlar. Çiftçilerin öfkesi meydanlara taştı. Artık halkın sesine, bizlerin sesine kulak verin diyoruz.

Özellikle son 10 yıldır üretim ekonomisi baltalanmış, rant ekonomisi teşvik edilmiştir. IMF ve Dünya Bankası şimdi de tarımsal üretimi baltalayacak önerileri dayatıyorlar.

Sesimizi daha da yükseltmek durumundayız. Bizi yönetenler istedikleri gibi davranamamalı. Yanlış yapan siyasetçi halkın içine çıkamamalı. Bizim bu ülkeden başka yaşayacağımız yer yok. Ülkemize, halkımızın varlıklarına sahip çıkmak zorundayız. Bugün Zonguldak bölgesinden başka illere giden işsizlerimiz, yarın başka ülkelere gitmek zorunda kalır. Türkiye'nin büyük şehirlerinde adını duymadığımız yoksul ülkelerden gelen binlerce kaçak işçi var.

Yanlışlara karşı tüm ülke sesini yükseltmelidir. Dün madencilere yapılmak istenen bugün size yapılmak isteniyor. Yarın başkalarına sıra gelecek. Hiç kimse yanlışa seyirci kalmamalıdır.

IMF ve Dünya Bankası karşısında ülkemizin bağımsızlığı, ulusumuzun egemenliği ve onuru korunmalıdır. Hükümet onların sesine değil, halkımızın sesine kulak vermelidir.

BAKAN OKUYAN GMİS'İ ZİYARET ETTİ

ALTUN: *"İş Güvencesi Yasası mutlaka çıkartılmalı"*

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Yaşar Okuyan 6 Temmuz 2000 günü çeşitli açılışlara katılmak üzere geldiği Zonguldak'ta, Genel Maden İşçileri Sendikasını (GMİS) ziyaret ederek TÜRK-İŞ Genel Teşkilatlandırma Sekreteri ve GMİS Genel Başkanı Çetin Altun ile görüştü.

Çetin Altun, Türkiye'de emekçilerin yaşadığı sıkıntıları dile getirirken, özellikle İş Güvencesi Yasa Tasarısı üzerinde durdu. Çorlu ve Kayseri-Develi'de Deri-İş Sendikası'na üye oldukları için işten atılan işçileri ve yapılan baskıları örnek gösteren Altun, ülke genelinde aynı sıkıntıların yaşandığını belirtti. Altun, SSK'nın içinde bulunduğu sorunlar, kaçak işçiliğin önlenmesi, örgütlenme önündeki engellerin kaldırılması gibi temel bazı sorunlara da dikkat çekti.

Bakan Okuyan ise iki yıl içinde SSK Hastanelerinin sorunlarının büyük oranda çözülmüş olacağını belirterek, çalışanların sorunlarını bildiğini, tarafların bir araya gelerek ortak bir noktada buluşulmasıyla sorunların çözüleceğinden emin olduğunu söyledi.

Okuyan; "Sosyal Güvenlik reformu ciddi bir ihtiyaç. Biz çıkartmaya karar verdiğimiz bütün yasa tasarıları üzerinde sosyal taraftarlarla, TÜRK-İŞ, HAK-İŞ, DİSK Konfederasyonları Genel Başkan ve Yöneticileriyle diyalog içindeyiz. Tabii ki farklı düşünceler olacak. Ülkenin genelinde bütün SSK Hastanelerindeki personel açığımız giderilmiş olacak. Sosyal Güvenlik Reform Yasasına ek bir madde ekleyerek 18 bin 800 kadroyu SSK'ya aldık" dedi.

Türkiye'de Nükleer Santrallere Gerek Yok

Tüm dünyada ve Türkiye'de kutlanan 5 Haziran Dünya Çevre Günü nedeniyle, son yıllarda sürekli olarak ülke gündeminde tutulan Nükleer Santraller konusu, TÜRK-İŞ Genel Merkezi'nde yapılan bir panelde tartışıldı. TÜRK-İŞ, Tüketici Hakları Derneği, Elektrik Mühendisleri Odası Ankara Şubesi ve kısa adı NÜSED olan, Nükleer Tehlikeye Karşı Barış ve Çevre İçin Sağlıkçılar Derneği tarafından ortaklaşa düzenlenen panelde, nükleer enerjinin çevreye ve tüketiciye olan etkileri ele alındı. Orta Doğu Teknik Üniversitesi Kimya Bölümünden Prof. Dr. İnci Gökmen'in yönettiği panele NÜSED adına Prof. Dr. Leziz Onaran, Elektrik Mühendisleri Odası Ankara Şubesinden Arif Künar, Çevre Mühendisleri Odasından Tezcan Abay, TÜRK-İŞ adına ise Teşkilatlanma ve Tüketici Sorunları Uzmanı Sinan Vargı katıldı.

TÜRK-İŞ, Tüketici Hakları Derneği, Elektrik Mühendisleri Odası ve Nükleer Tehlikeye Karşı Barış ve Çevre İçin Sağlıkçılar Derneği (NÜSED) tarafından ortaklaşa düzenlenen "Nükleer Enerji Çevre ve Tüketici Hakları" konulu panelde Türkiye'de nükleer santrallerin kurulmasına gerek olmadığı, yenileştirme yatırımları ve şebekeden meydana gelen kayıpların giderilmesi ile birkaç nükleer santralin sağlayacağı enerjiye eşit enerji elde edilebileceği vurgulandı.

Panelde, Türkiye'de şebekeden meydana gelen kayıpların ortalama yüzde 24'lere ulaştığı, Türkiye'de yıllardan beri enerji alanında yeterli yatırım ve yenileştirme yapılmadığı vurgulandı. Maliyeti 4,5 milyar dolara varan nükleer santral yapımı yerine ülkenin doğal kaynakları kullanılarak elektrik enerjisi elde etmenin mümkün olduğuna dikkat çekilen panelde, nükleer santralin yapılacağı bölgenin aktif Ecemiş fay hattı üzerinde bulunduğu ve deprem zemin etüdü ile çevresel etki değerlendirme raporunun eksik olduğu vurgulandı. Panelde, dünyada aynı paralelde herhangi bir nükleer santral olmadığına işaret edilirken, Akkuyu'nun olağanüstü güzellikte bir turizm bölgesi olabileceği, ancak yaklaşık 30 yıldır süren nükleer santral tartışmaları nedeniyle bundan mahrum bırakıldığı belirtildi.

Panelde, nükleer santral atık sorununun hiçbir ülke tarafından çözülemediği, yasal bir atık merkezinin dünyada henüz kurulmadığı, bir çok ülkenin atıklarını ya kendi ülkesinde ya da geri kalmış bölgelere göndererek yok etmeye çalıştığı kaydedildi. Nükleer santral kaza oranının iddia edildiği gibi "milyonda bir" olmadığına işaret edilen panelde, gelişmiş ülkelerde de sıklıkla nükleer kaza meydana geldiği, ancak bunların bir bölümünün halktan saklandığı ifade edildi.

Panelde, Türkiye'de nükleer santral yapılmasına yönelik uluslararası lobilerin faaliyetlerine de işaret edilerek, söz konusu lobilerin "halkla ilişkiler" adı altında bir çok harcama yaptıkları ve bazı bilim çevrelerine para aktardıkları öne sürüldü. Hükümeti oluşturan her partinin değişik firmayı desteklediğine dikkat çekilirken, ihaleyi almak isteyen firmalardan birinin Türkiye'ye kurmak istediği nükleer santral tipinin kendi ülkesinde kurulmasına izin verilmediği ve mevcut olanların da kapatıldığı belgelerle ortaya konuldu.

TOPLU İŞ SÖZLEŞMELERİNDE SON DURUM

TÜRK-İŞ'e bağlı sendikaların yılın birinci yarısında süresi biten toplu iş sözleşmelerinin büyük çoğunluğu imzalandı.

İmzalanan toplu iş sözleşmeleriyle işçilerin ekonomik ve sosyal haklarında günün koşullarına göre iyileştirmeler sağlandı.

Görüşmeleri devam eden ve uyuşmazlıkta olan toplu iş sözleşmelerinde ise işveren kesiminin olumsuz yaklaşımı dikkat çekti. Bu yaklaşımı kabul etmeyen sendikalar çözüm aracı olarak grev yolunu seçti.

26 Temmuz 2000 tarihi itibariyle toplu iş sözleşme görüşmelerindeki son durum şöyle:

GÖRÜŞMELERİ DEVAM EDEN SÖZLEŞMELER

Sendika	İşyeri	Yürürlük	İşçi Sayısı
T. Maden-İş	Çayeli Bakır İşletmeleri	1.6.2000	268
	Ermenek Linyit İşletmesi	1.7.2000	149
	Gediz Linyit İşletmesi	1.8.2000	108
	Barış Madencilik	1.8.2000	352
Petrol-İş	Çekisan Depolama	1.3.2000	30
	Anlı Plastik	1.9.2000	69
	Şirin Depoculuk	1.9.2000	147
	Benckisar Temizlik Malzemesi	1.9.2000	24
	Poliset Cam Takviyeli Polyester	Yeni	33
	Mersin Akdeniz Gübre	1.9.2000	181
Tekgıda-İş	Meysu Meyve	1.1.2000	38
	Kavaklıdere Şarapları	1.1.2000	129
	Antbirlik	1.8.2000	145
	Fruko	1.8.2000	168
Teksif	Saray Örme	1.7.2000	1100
	UKİ	1.8.2000	2015
	Şahinler Mensucat Fabrikası	1.8.2000	400
Çimse-İş	Baysan Tuğla	1.4.2000	34
T. Metal	Motorlu Araçlar İmal ve Satış A.Ş.	1.7.2000	225
Tes-İş	Hoyran Sulama Birliği	1.7.2000	20
	Samandağ Sulama Birliği	1.11.1999	13
	Kayhan Elektrik	Yeni	8
Tezkoop-İş	13 İşyeri	Değişik tarihler	1315
Toleyis	Yeşilvadi Otelcilik	Yeni	16
	Alanya Öğretmenevi	Yeni	5
Belediye-İş	İl ve İlçe Belediye Başkanlıkları İşyerleri	Ocak/Mart 2000	14500

UYUŞMAZLIKTA OLAN SÖZLEŞMELER

Sendika	İşyeri	Yürürlük	İşçi Sayısı
Petrol-İş	Çolak Boya ve Kimya	Yeni	11
Tekgıda-İş	Bozçelik Yağ Fb.	1.1.2000	15
	Atik Gıda ve İhtiyaçları Mad. Tic. ve San.	1.7.2000	70
Teksif	Yidaş İplik	1.7.2000	640
Çimse-İş	Paşabahçe Eskişehir Cam Fb.	Yeni	372
	Eston A.Ş.	1.1.2000	115
	Kargosan A.Ş.	1.5.2000	376
Tes-İş	İSKİ	1.3.2000	4677
	İGDAŞ	1.3.2000	2235
Tümtis	Adana ve Trabzon Nakliye Ambarları	Yeni örgütlenme	25
Toleyis	Demir Turizm	Yeni	87
Belediye-İş	İl ve İlçe Belediye Bşk. İşyerleri	Ocak/Mart 2000	60000

GREV KARARI ALINAN VE UYGULANAN İŞYERLERİ

Sendika	İşyeri	İşçi Sayısı	Grev Karar Tarihi	Grev Başlangıç Tarihi
T. Maden-İş	Birlik Madencilik Tire Linyit	75	8.5.2000	21.1.2000
Petrol-İş	Kimya Teknik Sanayi	110		11.8.1999
	Ertuğrul Türker İşletme	35		2.6.2000
	Tamer Kaşeleri	19		2.6.2000
	Ereks Kofret	11	30.6.2000	
Ağaç-İş	SETAŞ A.Ş.	250		25.5.2000
Toleyis	Karşıyaka Öğretmen Evi	13		2.5.2000
Belediye-İş	Bornova Belediyesi	545	11.7.2000	
	İstanbul Büyükşehir	4223	21.7.2000	
	Zeytinburnu Belediyesi	340	21.7.2000	
	Üsküdar Belediyesi	603	21.7.2000	
	Güzelbahçe Belediyesi	7	21.7.2000	

1 HAZİRAN

✔ 4447 sayılı Sosyal Güvenlik Yasası ile birlikte ilk kez getirilen "işsizlik sigortası" yürürlüğe girdi.

✔ Zorunlu Tasarruf uygulamasının son bulmasıyla birlikte memur maaşlarına bu günden geçerli olmak üzere 1.7 ile 1.8 arasıda artış yapılacağı bildirildi.

✔ TBMM Sağlık Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu'nda sosyal güvenlik paketi tasarıları görüşülürken işçi emeklisi örgütlerinin temsilcileri paketi eleştirdi.

2 HAZİRAN

✔ Fondaki bankaların ikişer-üçerli gruplar halinde satılması veya kamu bankalarına devri sonrasında 10 bine yakın çalışanın tasfiye edileceği belirtilirken, Emlak, Halk ve Vakıfbank'ın özelleştirilmesine olanak tanıyan yasanın çıkması ile kamu işyerlerinde de 20 bine yakın kişinin işsiz kalacağı öne sürüldü.

✔ TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral, yaptığı yazılı açıklamada off-shorzedelere 20 milyar liraya kadar ödeme yapma kararı alan hükümetin çalışanların zorunlu tasarruf fonunda biriken paralarını da hemen ödemesi gerektiğini belirtti.

5 HAZİRAN

✔ Selüloz-İş Genel Başkanı Ergin Alşan, ANAP Genel Başkanı Mesut Yılmaz'ın Yüce Divan'a sevki ile ilgili yaptığı açıklamada "SEKA fidanlığının devri ile ilgili hukuksuzluğun önünü açabilecek kararın desteklenmesi" çağrısında bulundu.

✔ Öz Gıda-İş, Türk Veteriner Hekimleri Birliği, T. Ziraat Odaları Birliği ve Ziraat Mühendisleri Odası ile biraraya gelen hükümet, Et ve Balık Kurumu'nun kalan işletmelerinin satılmaması konusunda ikna oldu.

7 HAZİRAN

✔ KESK'e bağlı Enerji Yapı Yol-Sen üyesi emekçiler, ek zam, eşit işe eşit ücret, sürgün ve kadrolaşmanın sona ermesi ve grevli toplu iş sözleşmesi sendika hakkı için bir çok ilde üretimi durdurdu.

✔ Türkiye Orman-İş Sendikası İzmir Şubesi'nden yapılan açıklamada 2000 yılında yangınla mücadelenin öngörüldüğü şekliyle devam etmesi halinde bölgede nefes alacak ormanın kalmayacağı ifade edildi.

8 HAZİRAN

✔ Türkiye Sağlık-İş Sendikası Genel Başkanı Mustafa Başoğlu, düzenlediği basın toplantısında toplumsal uzlaşma, off-shore hesap sahiplerinin zararlarının giderilmesi ve zorunlu tasarruf hesabında biriken paralarla ilgili bilgi verdi.

✔ Türkiye Yol-İş Sendikası'ndan yapılan açıklamada, memurların ve işçilerin zorunlu tasarruf fonunda biriken paralarının hemen ödenmesi istendi.

13 HAZİRAN

✔ Emek Platformu Başkanlar Kurulu, DİSK Genel Merkezi'nde biraraya geldi. Toplantıda, bölgesel mitingler yapılması eğilimi oluştu.

15 HAZİRAN

✔ TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral, Genel Mali Sekreter Mustafa Kumlu ve Konfederasyona bağlı bazı sendikaların yöneticileri kapatılmak istenen Haliç ve Camialtı tersanelerinde çalışan işçileri ziyaret etti.

18 HAZİRAN

✔ Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı çalışma yaşamını düzenleyen yasalarda değişiklik yapan ve yüzde 10 barajının kaldırılmasını öngören bir tasarı taslağı hazırladı.

✔ Kristal-İş Sendikası'nın geçen yıl 17 Ekim'de yapılan Genel Kurulu'nun yargı yoluyla iptal edilmesinin ardından yapılan Genel Kurul'da Mustafa Bağceci yeniden genel başkan seçildi.

19 HAZİRAN

✔ Emek Platformu temsilcileriyle biraraya gelen Devlet Bakanı Recep Önal, çalışanların tasarrufu teşvik fonunda biriken paranın nakit olarak ödeneceğini, ancak bu ödemenin bir defada yapılamayacağını açıkladı.

✔ TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral, Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcıları Devlet Bahçeli ve Hüsamettin Özkan'ı ziyaret ederek çalışma yaşamının sıkıntılarını anlattı.

20 HAZİRAN

✔ Deri-İş Sendikası Genel Merkezi'nden yapılan açıklamada 19 Haziran günü sendika genel başkanı, sendika yöneticileri ve çok sayıda sendika üyesi işçinin gözaltına alınıp, daha sonra serbest bırakıldıkları belirtildi. Açıklamada, güvenlik güçlerinin tavrı eleştirildi ve yetkililer daha dikkatli ve anlayışlı olmaya çağrıldı.

21 HAZİRAN

✔ Emek Platformu Başkan ve Yöneticileri Zorunlu Tasarruf Fonu'nda biriken paraların çalışanlara ödenmesi konusunu ve 24 Haziran'da İstanbul'da yapılacak mitingi değerlendirmek üzere HAK-İŞ Genel Merkezi'nde biraraya geldi.

✔ TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu toplandı. Toplantıda Emek Platformu ile hükümet arasında zorunlu tasarrufların ödenmesine ilişkin yürütülen çalışmalar ile Toplu İş Sözleşmesi, Grev, Lokavt Yasası ile Sendikalar Yasasında yapılmak istenen değişiklikler görüşüldü.

✔ TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu ve Emek Platformu Başkanlar Kurulu Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer'i ziyaret etti.

23 HAZİRAN

✔ İKV tarafından İstanbul'da "Avrupa Birliği Sosyal Modeli ve Genişleme Süreci" konulu panel yapıldı. Panelde konuşan TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral, Türkiye'nin AB ülkelerinden eksik yanı bulunmadığını ifade etti.

24 HAZİRAN

✔ Emek Platformu, İstanbul Çağlayan Meydanı'nda "Ekonomik-Sosyal-Siyasal Haklarımız için Gücümüz Birliğimizdir" miting düzenledi.

26 HAZİRAN

✔ Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Yaşar Okuyan ile TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral, sabaha karşı SSK Dışkapı Hastanesi'ne baskın yaptı.

27 HAZİRAN

- ✔ Ekonomik ve Sosyal Konsey, bir yıl aradan sonra toplandı. Basına yanlışlıkla dağıtılan DPT raporunda yıl sonu itibariyle hedeflenen yüzde 20-25'lik enflasyon hedefine ulaşmanın zor olduğu belirtildi.
- ✔ Tek Gıda-İş Sendikası, Tekel'in özelleştirilmesi ile yaklaşık 2 milyon işçi ve tütün üreticisinin işsiz kalacağını açıkladı. Sendika tarafından hükümete sunulan raporda kurumun özelleştirilmesi yerine gerçek anlamda özerkleştirilmesi ve yapısal reformlar yapılması istendi.

29 HAZİRAN

- ✔ Yabancı işçilerin de işsizlik sigortasından yararlanması hükme bağlandı.
- ✔ SSK Genel Kurulu toplandı.
- ✔ Zorunlu tasarruf fonu ile ilgili oluşturulan teknik komite ilk toplantısını yaptı.

1 TEMMUZ

- ✔ Asgari ücret 80 milyon 900 liradan 86 milyon 922 bin 900 liraya yükseltildi.
- ✔ TÜRK-İŞ tarafından hazırlanan "Çocuk İşçiliğine Hayır" başlıklı broşürde, çocukların ticaret aracı olarak görüldüğü belirtilerek, uygulamaya son verilmesi istendi.

4 TEMMUZ

- ✔ Sosyal güvenlik kuruluşlarının tek çatı altında toplanmasında görüş birliğine varamayan Maliye Bakanlığı ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, bireysel emeklilik yasa tasarısındaki vergi teşvikleri konusunda da ortak bir görüşe varamadı.
- ✔ Petrol-iş Sendikası, TÜGSAŞ'ın Gemlik, Kütahya ve Samsun'da bulunan fabrikalarıyla İzmir İGSAŞ'ın özelleştirme kapsamına alınmasına yönelik protesto eylemi yaptı. Gemlik'te gerçekleştirilen eylemin ardından Petrol-İş üyeleri Bursa bölgesindeki muhtarlara mektup gönderdi.

5 TEMMUZ

- ✔ Liman-İş Sendikası Trabzon limanı ile Kuşadası, Çeşme, Dikili, Alanya ve Marmaris iskelelerinin satışa çıkarılmasına tepki gösterdi. Liman-İş Sendikası Genel Başkanı Raif Kılıç, yaptığı açıklamada limanların yağmalandığını ifade etti.

6 TEMMUZ

- ✔ DİSK, TÜRK-İŞ, HAK-İŞ ve KESK yöneticilerinden oluşan İstanbul 1 Mayıs 2000 tertip komitesi üyelerinin 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri hakkındaki Kanun'a muhalefet ettikleri gerek-

çesiyle İstanbul 8'nci Asliye Ceza Mahkemesi'ndeki yargılanmasına başlandı.

- ✔ Kamu-Sen Genel Başkanı Resul Akay, kendisine hakaret ettiği gerekçesiyle Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Yaşar Okuyan hakkında 10 milyar liralık manevi tazminat davası açtı.
- ✔ Koç Holding Yönetim Kurulu Başkanı Rahmi Koç, hükümete toplu iş sözleşmelere müdahale çağrısı yaptı.

7 TEMMUZ

- ✔ Rahmi Koç'un toplu iş sözleşmeleri ile hükümete yaptığı müdahale çağrısı, işçi liderlerinin tepkisini aldı. TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral, "Herhangi bir kurumun sözleşmelere müdahalesi toplu pazarlık düzenine müdahaledir" dedi.
- ✔ Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Yaşar Okuyan, Özçelik-İş Sendikası'nın Kardemir'de düzenlediği toplantıda, "Garanti ediyorum. Uzlaşma olsa da olmasa da iş güvencesi bizim hükümetimiz döneminde çıkacak" dedi.

10 TEMMUZ

- ✔ Türkiye Gazeteciler Sendikası 48'nci kuruluş yıldönümünü kutladı. TGS Genel Başkanı Ziya Sonay, "TGS, saygın basın için gerekli" dedi.
- ✔ Çalışanların tasarrufu teşvik fonu ile ilgili ikinci teknik komite toplantısı yapıldı. Toplantıdan ödemelerin nasıl yapılacağı ile ilgili somut bir sonuç çıkmadı.

11 TEMMUZ

- ✔ Memur-Sen Genel Başkanı Fatih Uğurlu, zorunlu tasarrufların nemalandırılarak kısa sürede ödenmesi için Hükümete dava açtı.

12 TEMMUZ

- ✔ Petrol-İş Sendikası Genel Başkanı Mustafa Öztaşkın, TÜGSAŞ'ın 4 işletmesinden biri olan Samsun Fabrikası'nın özelleştirmesine tepki gösterdi. Öztaşkın özelleştirmenin tarımı ve gübre sektörünü fırsatçılara teslim etmek olduğunu bildirdi.

13 TEMMUZ

- ✔ Sivil İnsiyatif toplantısı yapıldı. Toplantı açış konuşmalarında hükümetin uyguladığı ekonomik politikaya ağır eleştiriler yöneltildi.
- ✔ Bakanlar Kurulu, kamu çalışanları ve emeklilerin maaşlarına 1 Temmuz 2000 tarihinden itibaren yüzde 10 oranında zam yapılmasını kararlaştırdı. Zam, artışı düşük bulan memur sendikaları tarafından tepkiyle karşılandı.
- ✔ SSK'ya ödenmekte olan prim tavan ücretinin 1 Haziran'dan itibaren aylık 450 milyon liradan 600 milyon liraya çıkarılmasına yönelik karar resmi gazetede yayınlandı.

14 TEMMUZ

- ✔ TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral ve Yönetim Kurulu üyeleri, AB'den sorumlu Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Mesut Yılmaz'ı ziyaret etti. Meral, iş gü-

vencesinin sağlanmasını ve özelleştirilmelerden kaynaklanan işsizleştirmenin engellenmesini istedi.

- ✔ SEKA'ya ait Çaycuma ve Dalaman işletmelerinin özelleştirilmesiyle ilgili nihai pazarlık görüşmeleri yapıldı. Selüloz-İş Sendikası Genel Başkanı Ergin Alşan ihalelerin şaibeli olduğunu bildirdi. Dalaman'da SEKA işletmesinin "çerez parasına" özelleştirildiğini iddia eden Selüloz-İş üyesi işçiler eş ve çocuklarıyla işgal eylemi başlattı.
- ✔ Sabancı'ya ait SASA'da toplu iş sözleşmesinin imzalanmasından sonra işten atılanların sayısı 111'e yükseldi. Petrol-İş Sendikası Genel Başkanı Mustafa Öztaşkın, işçilerin işten çıkarılmasının ucuza çalışan taşeron işçi kullanılmak istenmesinden kaynaklandığını belirtti.
- ✔ Kamu Kurum ve Kuruluşlarına ilk defa daimi işçi olarak alınacaklar için yapılacak seçme sınavına başvuruların İş ve İşçi Bulma Kurumu şube ve bürolarına 17 Temmuz - 4 Ağustos günleri arasında yapılacağı bildirildi.

18 TEMMUZ

- ✔ TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu, yayımladığı bir bildiri ile SSK prim tavan artışlarının iptalini istedi.
- ✔ Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı çalışma istatistiklerini yayımladı. İstatistiklere göre, TÜRK-İŞ'e bağlı TÜMTİS ve KOOP-İŞ Sendikaları; DİSK'e bağlı Gıda-İş, Tekstil, Tümka-İş, Basın-İş, Sosyal-İş ve Nakliyat-İş Sendikaları; HAK-İŞ'e bağlı Öz Ağaç-İş Sendikası yüzde 10 barajının altında kalarak toplu iş sözleşme yapma hakkını kaybetti. Bağımsız sendikalardan ise Banksisen barajın altında kaldı.

20 TEMMUZ

- ✔ SSK, çıkardığı bir genelge ile prim tavan artışı yürürlük tarihinin 11 Haziran 2000 yerine, 1 Ağustos 2000 olacağını duyurdu.

MERAL'den ÇAĞAN'a Plaket

- ✔ *Yangın işçilerinin döner sermayeden ödenen ücretlerinin yeni bir düzenleme ile katma bütçeden karşılanması konusunda yaptıkları katkıdan dolayı, TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral ile Orman-İş Genel Başkanı Mehmet Kafes tarafından, Orman Bakanı Prof. Dr. Nami Çağan, Orman Bakanlığı Müsteşarı Turhan Günay ve bazı bürokratlara plaket verildi.*

KÖŞEMDEN

KAYA ÖZDEMİR

TÜRK-İŞ, BARAJ ve İŞ GÜVENCESİ ÜZERİNE

Türkiye siyasi istikrarı her ne pahasına olursa olsun yakalamış görünüyor. Bu istikrarın sağlanmasında sivil toplum kuruluşlarının bu arada TÜRK-İŞ'in ağırbaşlı, serinkanlı ve vakur tutumunun büyük rolü vardır.

Özellikle sayın Meral yönetimindeki TÜRK-İŞ'in olayları değerlendirirken gösterdiği tutarlı davranış sorunları çözebilmede ustalıklı, sorumlu ve güvenilir tutum her geçen gün daha iyi anlaşılmakta ve Genel Başkan'a bizim dışımızdaki çevreler bile taktirlerini açıklamada adeta yarış etmekteler. Sayın Sabancı ve Sayın Koç bu alanda en önemli iki isimdir. Toplu iş sözleşmelerinin yoğun olduğu bir yılı yaşarken böylesi güven verici bir ortamı sağlayabilmek bana göre son derece önemlidir. Sayın Genel Başkanı ve onun değerli çalışma arkadaşlarını kutlamak geliyor içimden ve ben bu görevi geç de olsa zevkle yapıyorum.

Kanuni bir zorunluluk olarak iş kolu yetkisi alınabilmesi için iş kolunda çalışmakta olan işçilerin en az yüzde onunu işyerinde çalışanların yüzde elli biri ile birlikte aranması zorunluğu daha yasalar çıkmadan bizim zamanımızda tartışma konusu edilegelmiş ve o tarihlerde Bakanlık Müsteşarlığı görevini yapan zatla işverenlerin ve bazı güçsüz sendikaların iştahla yapıştıkları bir konu olarak uzun süre tartışılmıştı.

Tümüne birden zaman zaman TÜRK-İŞ adına açık ve net cevaplar vermek bana düşmüş ben de barajdan korkanların ICFTU Genel Merkezi'nin bulunduğu Brüksel'de bile toplu sözleşme yapabilmek için % 10 yerine % 50 barajı arandığını ve diğer örnekleri gözler önüne sermiştim. Baraj konusu sendikacılıkta bir istikrar unsurudur ve güçlü sendikacılığı takviye eden en önemli unsurların başında gelmektedir. Kısaca söz etmek gerekirse % 10 barajı kesinlikle kaldırılmamalı ve korunmalıdır.

Özelleştirme karmaşasının hızla sürdüğü, işsizliğin göz göre göre arttığı bir dönemde hâlâ iş güvencesi yasasının çıkarılmamış olmasına doğrusu şaşıyorum. Pek çok davranışını onaylamadığım Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Sayın Okuyan İş Güvencesi Yasa Tasarısı konusunda akıllı laflar etti. Dileriz ki Meclis açılır açılmaz güvence yasası çıkarılsın. Gelişmekte iken önüne barikatlar konan çalışanların hakları ve çıkarları ihtilallerin insafsızlığına kurban edile gelmiştir. Türk işçileri ve çalışanları, "ne yapalım onsekiz yıl siz güldünüz, şimdi sıra bizde" sözlerini söyleyen ünlü bir iş adamımızın tutumundan, Refik Baydur gibi işçinin de işverenin de çıkarlarının ancak ve ancak demokrasilerde korunabileceği gerçeğini bilen ve bu konuda TÜRK-İŞ Başkanı ile elele vermekten çekinmeyen bir akil işverene gelmiştir.

Demokrasi çalışanın hak ve çıkarlarını rahatlıkla savunabildiği uyuşmazlık halinde grev hakkını eksiksiz kullanabildiği rejimin adıdır. Kıymetini bilip korumaya ve geliştirmeye elbirliği ile çalışmalıyız.

TÜRK-İŞ ve BAĞLI SENDİKALAR

TÜRK-İŞ
Genel Başkan: **BAYRAM MERAL**
Bayındır Sokak No. 10 ANKARA Tel: (312) 433 31 25 (4 Hat)
Fax: (312) 433 68 09 - 433 85 80 - 432 56 60

1	**TARIM-İŞ** 01 Genel Başkan: **BEDRETTİN KAYKAÇ** Bankacı Sokak No. 10 Kocatepe / ANKARA Tel: (312) 419 04 56 (6 Hat) • Fax: (312) 419 38 47	18	**DOKGEMİ-İŞ** 14 Genel Başkan: **NAZIM TUR** Küçükpiyale Paşa Mah. Kızılay Meydanı No. 24/26 Tel: (212) 237 25 90 (5 Hat) • Fax: 237 39 89 Kasımpaşa / İST.
2	**ORMAN-İŞ** 01 Genel Başkan: **MEHMET KAFES** Ataç Sok. Selam Apt. No. 1/5-10 Yenişehir / ANKARA Tel: (312) 431 28 96 • Fax: (312) 434 12 67	19	**TÜRKİYE YOL-İŞ** 15 Genel Başkan: **BAYRAM MERAL** Sümer 1 Sok. No. 18 Kızılay / ANKARA Tel: (312) 232 46 87-95 • Fax: (312) 232 48 10
3	**TÜRKİYE MADEN-İŞ** 02 Genel Başkan: **H. HÜSEYİN KAYABAŞI** Strasburg Cad. 7/4-5 Sıhhiye / ANKARA Tel: (312) 231 73 55-56-57 • Fax: (312) 229 89 31	20	**TES-İŞ** 16 Genel Başkan: **MUSTAFA KUMLU** Meriç Sok. No. 23 Beştepe / ANKARA Tel: (312) 212 65 10 (20 Hat) • Fax: (312) 212 65 52
4	**GENEL MADEN-İŞ** 02 Genel Başkan: **ÇETİN ALTUN** Mithatpaşa Mah. Nizam Cad. Şemsi Denizer Sk. No. 18 Tel: (372) 251 20 02 • Fax: (372) 253 66 35 ZONGULDAK	21	**TEZKOOP-İŞ** 17 Genel Başkan: **SADIK ÖZBEN** Üçyıldız Cad. No. 29 Subayevleri / ANKARA Tel: (312) 318 39 79-86 • Fax: (312) 318 39 88
5	**PETROL-İŞ** 03 Genel Başkan: **MUSTAFA ÖZTAŞKIN** Altunizade Mah. Kuşbakışı Sok. No. 25 Üsküdar / İSTANBUL Tel: (216) 391 66 67 • Fax: (216) 391 66 78	22	**TÜRK KOOP-İŞ** 17 Genel Başkan: **MEHMET YAZAN** İzmir Cad. Fevzi Çakmak Sokak 15611 Yenişehir / ANKARA Tel: (312) 230 08 55 - 229 44 80 • Fax: (312) 229 58 36
6	**TEKGIDA-İŞ** 04 Genel Başkan: **HÜSEYİN KARAKOÇ** 4. Levent Konaklar Sokak Levent / İSTANBUL Tel: (212) 264 49 96-97-98 • Fax: (212) 278 95 34	23	**TÜMTİS** 18 Genel Başkan: **SABRİ TOPÇU** Valide Cami Sok. Küçük Langa Cad. 107/7 Aksaray / İSTANBUL Tel: (212) 530 07 43 • Fax: (212) 588 26 20
7	**ŞEKER-İŞ** 05 Genel Başkan: **ÖMER ÇELİK** Karanfil Sokak No. 59 Bakanlıklar / ANKARA Tel: (312) 418 42 73-74 - 418 19 88 • Fax: (312) 425 92 58	24	**DEMİRYOL-İŞ** 19 Genel Başkan: **ERGÜN ATALAY** Necatibey Cad. Sezenler Sok. 5/4 ANKARA Tel: (312) 231 80 30-31 • Fax: (312) 231 80 32
8	**TEKSİF** 06 Genel Başkan: **ZEKİ POLAT** Ziya Gökalp Cad. Aydoğmuş Sok. No. 1 ANKARA Tel: (312) 431 21 70-71-72-73 • Fax: (312) 435 78 26	25	**TÜRKİYE DENİZCİLER** 20 Genel Başkan: **TURAN UZUN** Rıhtım Cad. Denizciler Sok. No. 7 Tophane / İSTANBUL Tel: (212) 244 48 38 - 249 56 29 • Fax: (212) 244 52 21
9	**DERİ-İŞ** 07 Genel Başkan: **YENER KAYA** Gençtürk Cad. 17/3 Birlik İşhanı Aksaray / İSTANBUL Tel: (212) 522 19 89 - 526 28 65 • Fax: (212) 528 62 07	26	**HAVA-İŞ** 21 Genel Başkan: **ATİLAY AYÇİN** İncirli Cad. Volkan Apt. 66/1 Bakırköy / İSTANBUL Tel: (212) 660 20 95 (5 Hat) • Fax: (212) 571 90 51
10	**AĞAÇ-İŞ** 08 Genel Başkan: **MÜRSEL TAŞÇI** Necatibey Cad. No. 20/22-23 Sıhhiye / ANKARA Tel: (312) 229 53 95 - 229 08 27 • Fax: (312) 231 52 19	27	**LİMAN-İŞ** 22 Genel Başkan: **RAİF KILIÇ** Necatibey Cad. Sezenler Sok. 4/5 Sıhhiye / ANKARA Tel: (312) 231 74 18 • Fax: (312) 230 24 84
11	**SELÜLOZ-İŞ** 09 Genel Başkan: **ERGİN ALŞAN** Ankara Cad. İpek Apt. No. 87 İZMİT Tel: (262) 321 18 99 • Fax: (262) 321 34 51	28	**TÜRKİYE HABER-İŞ** 23 Genel Başkan: **CENGİZ TEKE** Kültür Mah. Yüksel Cad. No. 38 Yenişehir / ANKARA Tel: (312) 431 90 44-45 • Fax: (312) 434 57 04
12	**BASIN-İŞ** 10 Genel Başkan: **ALİ EKBER GÜVENÇ** Hanımeli Sokak No. 26/6-7 Sıhhiye / ANKARA Tel: (312) 230 29 08 - 229 85 65 • Fax: (312) 229 43 15	29	**SAĞLIK-İŞ** 24 Genel Başkan: **MUSTAFA BAŞOĞLU** Hedef Sok. No. 5 Anıttepe / ANKARA Tel: (312) 231 80 45 • Fax: (312) 230 23 96
13	**BASİSEN** 11 Genel Başkan: **METİN TİRYAKİOĞLU** İstiklal Cad. 311 - Mısır Han Kat. 4 Oda. 15 Galatasaray / İST. Tel: (212) 251 99 00 • Fax: (212) 252 38 35	30	**TOLEYİS** 25 Genel Başkan: **CEMAİL BAKINDI** İnebey Mah. Küçük Langa Cad. No. 16/18 Kat. 1 Bilir İş Merkezi Tel: (212) 530 73 82-585 52 07 • Fax: 530 72 99 Aksaray / İST.
14	**BASS** 11 Genel Başkan: **TURGUT YILMAZ** Sümer 2 Sok. No. 29 Kat. 3 Kızılay / ANKARA Tel: (312) 232 50 09-11 • Fax: (312) 231 67 30	31	**TÜRK HARB-İŞ** 26 Genel Başkan: **ORHAN ATAY** İnkılap Sokak No. 20 Kızılay / ANKARA Tel: (312) 417 50 97-98-99 • Fax: (312) 417 13 64
15	**TÜRKİYE ÇİMSE-İŞ** 12 Genel Başkan: **TAMER ERALAN** Esat Cad. No. 43 Küçükesat / ANKARA Tel: (312) 419 58 30-34 • Fax: (312) 425 13 35	32	**TGS** 27 Genel Başkan: **ZİYA SONAY** Basın Sarayı Kat. 2 Cağaloğlu / İSTANBUL Tel: (212) 514 06 94-96 • Fax: (212) 511 48 17
16	**KRİSTAL-İŞ** 12 Genel Başkan: **MUSTAFA BAĞÇECİ** Kazancı Yokuşu, Ağaçırağı Sok. No. 3 D. 10 Taksim / İSTANBUL Tel: (212) 251 95 77 (3 Hat) • Fax: (212) 251 95 79	33	**TÜRKİYE BELEDİYE-İŞ** 28 Genel Başkan: **NİHAT YURDAKUL** Korkut Reis Mah. Toros Sok. No. 9 Sıhhiye / ANKARA Tel: (312) 231 83 43-45 • Fax: (312) 232 08 74
17	**TÜRK-METAL** 13 Genel Başkan: **MUSTAFA ÖZBEK** Kızılırmak Mah. Eskişehir Yolu 1. km. Söğütözü / ANKARA Tel: (312) 284 40 10-17 • Fax: (312) 284 40 18	34	**TÜRK-SEN** Genel Başkan: **ÖNDER KONULOĞLU** Şehit Mehmet Hüseyin Sok. No. 7 Lefkoşe / KKTC Tel: (0.392) 228 24 56 • Fax: (0.392) 228 64 31
		35	**HÜR-İŞ** Genel Başkan: **ÖZAY ANDIÇ** Atatürk Cad. 26/6 Candemir 7 Apt. Lefkoşe / KKTC Tel: (0.392) 227 71 56 - 227 65 75 • Fax: (0.392) 228 64 31

"Siyasilere sesleniyoruz:
Lütfen gölge etmeyiniz,
yıllar yılı sıfır faizlerle
kullandığınız paralarımızın
hakkını ve SSK'yı bize
teslim ediniz.
Göreceksiniz o zaman
SSK çağdaş bir
Kurum olacak"